

5 / 2020

RAPPORT

2020

**Studiebarometeret for
fagskolestudenter 2020:
hovedtendenser**

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker årlig rundt 900 sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Tittel	Studiebarometeret for fagskolestudenter 2020: hovedtendenser
Forfatter(e)	Kristoffer Fretland Øygarden
Dato	24.09.2020
Rapportnummer	5-2020
ISSN-nr	1892-1604

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Forord

NOKUT skal gjennom ulike virkemidler bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Studentundersøkelsene våre er en viktig del av vår strategiske satsing på å dokumentere tilstanden i sektoren.

Studiebarometeret for universitets- og høyskolestudenter har vært gjennomført hvert år siden 2013 og har etablert seg som en viktig nasjonal undersøkelse. I 2017 fikk NOKUT i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å gjennomføre en tilsvarende studentundersøkelse blant fagskolestudenter. Høsten 2017 gjennomførte NOKUT en pilotundersøkelse på et utvalg fagskoler. I april/mai 2018 ble undersøkelsen for første gang gjennomført på alle fagskolene i Norge. Undersøkelsen ble gjennomført for tredje gang i samme tidsperiode i 2020.

Med Studiebarometeret for fagskolestudenter dekker studentundersøkelsene våre alle tertiærutdanninger, det vil si utdanninger som bygger på videregående nivå. Undersøkelsen spør om studentenes oppfatninger om kvalitet i utdanningstilbud ved norske fagskoler. Formålet med undersøkelsene er å gi læresteder, studenter, studiesøkere, myndigheter og andre aktører informasjon om studiekvalitet. Resultater fra undersøkelsene publiseres på www.studiebarometeret.no.

I denne rapporten presenteres hovedresultatene fra Studiebarometeret for fagskoler 2020. I rapporten blir resultatene for alle spørsmålene vist, med unntak av noen få bakgrunnsspørsmål og fritekstsvar.

Innhold

1 Innledning	8
1.1 Om Studiebarometeret for fagskolestudenter 2020	8
1.2 Om rapporten.....	8
1.3 Om endringer og testing av nye spørsmål	9
1.4 Indeksene i Studiebarometeret	10
1.5 Hvilke nivåer presenteres resultatene på?	11
2 Hvem er fagskolestudentene?	13
2.1 Bakgrunnsinformasjon og representativitet	13
2.2 Betydelige forskjeller i studentenes bakgrunn mellom ulike utdanningstyper	14
3 Overordnet tilfredshet.....	14
3.1 Overordnet tilfredshet fordelt på utdanningstilbud	15
4 Spørsmål om koronapandemien	17
4.1 Hvordan har koronapandemien påvirket studiehverdagen til studentene?	18
4.2 Hvordan fagskolene har håndtert koronapandemien	21
4.3 Påvirker koronapandemien svarene i resten av undersøkelsen?	23
5 Spørsmålsbatterier	24
5.1 Startkompetanse og studiestart	24
5.2 Undervisning	28
5.3 Studie- og læringsmiljø	30
5.4 Organisering av studiet	33
5.5 Medvirkning	35
5.6 Inspirasjon	37
5.7 Eget engasjement.....	39
5.8 Arbeidslivstilknytning.....	40
5.9 Vurderingsformer	43
5.10 Forventninger fra lærerne.....	45
5.11 Bruk av digitale verktøy.....	47
5.12 Tidsbruk.....	49

Oppsummering av hovedfunn

I april/mai 2020 gjennomførte NOKUT for tredje gang en nasjonal undersøkelse om studiekvalitet som ble sendt ut til cirka 17 000 fagskolestudenter på over 600 utdanningstilbud¹ gitt av 67 fagskoler. Rundt 41 prosent, eller i underkant av 7000 studenter, svarte på undersøkelsen.

Norske fagskolestudenter er fornøyde!

Fagskolestudentene er også i år godt fornøyde med kvaliteten på utdanningstilbudene de går på. Studentene er mest positive til det sosiale og faglige læringsmiljøet, studiets evne til å inspirere, vurderingsformene og eget engasjement. Studentene er minst positive til studiets tilknytning til arbeidslivet, mulighetene for medvirkning og bruk av digitale verktøy. Når det gjelder tilknytningen til arbeidslivet, er det i all hovedsak studentenes opplevelse av kontakten med arbeidslivet i utdanningen som trekker resultatene ned på dette spørsmålsbatteriet. Forskjellene mellom det studentene er mest og minst fornøyd med er imidlertid små.

Koronapandemien² har skapt utfordringer for mange

Koronapandemien kom brått på fagskolene, og nedstengningen av skolene 12. mars skapte utfordringer. Cirka en fjerdedel av studentene opplevde at hverdagen deres ble påvirket i så stor grad at det var vanskelig å fortsette utdanningen. Pandemien påvirket særlig situasjonen til heltidsstudenter og studenter på stedbaserte utdanninger. Campusstudentene er også de som i størst grad opplevde at undervisningen ble vesentlig endret som følge av krisen. Videre rapporterer studentene at fagskolene i all hovedsak har håndtert koronapandemien på en god måte, men campusstudenter mener læringsutbyttet ikke har vært like godt i perioden. Studenter i samferdselsfag og tekniske fag ser også ut til å være noe mindre tilfreds med hvordan fagskolene har håndtert situasjonen.

Koronapandemien har derimot ikke ført til større endringer i resultatene

I starten av undersøkelsen ber vi studentene svare for tiden før koronapandemien inntraff når de svarer på spørreskjemaet. Dette ser i all hovedsak ut til å være tilfellet, da gjennomsnittscorene på både enkeltspørsmål og indekser i det store og hele er stabile fra året før. Det er imidlertid et par unntak der endringene i resultatene kan tenkes å henge sammen med koronapandemien og tilhørende endringer i for eksempel undervisningsform og arbeidssituasjon. I batteriet om fysisk læringsmiljø og infrastruktur ser vi en liten økning i tilfredsheten med «Utstyr til bruk i undervisning og øvrig studiearbeid». I tillegg har

¹ Utdanningstilbud er termen som brukes på akkrediterte fagskoleutdanninger. Dersom samme utdanning på en fagskole gis på ulike studiesteder eller i ulike undervisningsformer (f.eks. ved institusjonen eller på nett) eller tilbys med ulik progresjon (heltid eller deltid) så regnes det i denne sammenhengen som ulike utdanningstilbud.

² I denne rapporten bruker vi termen «koronapandemien» gjennomgående. I spørsmålsbatteriet fra spørreundersøkelsen ble derimot termen «koronakrisen» brukt. Årsaken til dette er at spørsmålene ble utviklet på kortere tid enn vanlig, og at begrepsvalgene ikke var like nøye gjennomarbeidet som for de øvrige batteriene. Vi bruker derfor termen «koronakrisen» der det refereres direkte til spørsmålene i koronabatteriet.

samferdselsfag og økonomi- og administrasjonsfag en økning i score på spørsmålene om utstyr og ikt-tjenester. For spørsmålsbatteriet om bruk av digitale verktøy ser vi en økning i gjennomsnittsverdiene fra 2019, med noen forskjeller mellom utdanningskategoriene. Vi ser en særlig økning for helse og velferd, samferdsel og økonomi og administrasjon. For helse og velferd er det spørsmålet om opplæring i bruk av relevante programmer som hovedsakelig står for økningen, mens i utdanningene innenfor samferdsel og økonomi og administrasjon ser vi en markant økning i samtlige spørsmål. Vi ser også at studentene jevnt over rapporterer høyere tidsbruk i år enn i fjor. Heltidsstudentene rapporterer høyere tidsbruk for både organiserte læringsaktiviteter, egenstudier og betalt arbeid, mens deltidsstudentene rapporterer høyere tidsbruk først og fremst på betalt arbeid. Vi ser også at studentene innenfor helse- og velferdsfagene rapporterer økt tidsbruk på betalt arbeid, mens tidsbruken på organiserte læringsaktiviteter og egenstudier er forholdsvis stabil.

Blant de største utdanningskategoriene er studenter i helse-, oppvekst- og sosialfag de mest fornøyde, mens studenter i tekniske fag er de minst fornøyde

I snitt svarer studenter i helse-, oppvekst- og sosialfag (4,4) litt over en halv kategori høyere enn tekniske fag (3,7) på en skala fra 1 til 5 på spørsmålet om overordnet tilfredshet. Forskjellen mellom disse to utdanningstypene ser forholdsvis betydelige ut, men blir noe mindre dersom man tar høyde for at det er store ulikheter i organiseringen av utdanningene i de ulike utdanningskategoriene. Studenter i helse-, oppvekst- og sosialfag er utelukkende deltidsstudenter, og de går nesten utelukkende på utdanningstilbud på 60 studiepoeng. Studenter i tekniske fag går på utdanningstilbud som nesten utelukkende er på 120 studiepoeng. I tillegg går et betydelig antall på heltidsutdanninger. Det er imidlertid fortsatt en substansiell forskjell mellom disse to utdanningstypene, selv når det er tatt høyde for ulikheter i bakgrunnen til studentene og utdanningstilbudene.

Helsefagstudentene opplever i større grad repetisjon av kunnskap de allerede har

På de aller fleste spørsmålene i undersøkelsen kommer studentene i helse og velferd godt ut. På spørsmålet om store deler av studiet er repetisjon av det studentene allerede kan, skiller imidlertid disse fagene seg ut med noe høyere grad av enighet til spørsmålet enn andre. Selv om noe repetisjon i utdanningene ikke nødvendigvis må anses som et problem, er det likevel uheldig om store deler av utdanningen oppleves som repetisjon. Med mye repetisjon kan det stilles spørsmål ved om det stilles høye nok krav til læringsutbyttet i enkelte utdanninger. Resultatene tilsier imidlertid ikke at dette er en gjennomgående utfordring for helseutdanningene nasjonalt, men at det kan være enkeltutdanninger hvor dette er en utfordring. Vi vet også at fagskoleutdanningene i helsefag brukes som videreutdanninger for erfarne helsefagarbeidere som kommer inn med betydelige forkunnskaper om faget de skal studere.

Det er betydelig forskjeller i tilfredshet mellom utdanningstilbudene

Selv om de fleste utdanningstilbudene ligger nær det nasjonale gjennomsnittet på 4,0 (på en skala fra 1 til 5, der 5 er mest positiv) i spørsmålet om overordnet tilfredshet, er en ikke ubetydelig andel av utdanningstilbudet et stykke under det nasjonale snittet. Litt over 30 av utdanningstilbudene har en snittscore på eller under midtpunktet på 3.

Fagskolestudentene er enig i at utdanningene er relevante for arbeidslivet, men opplever i mindre grad at det er kontakt med arbeidslivet i utdanningen

I fjor satte vi søkelys på at studentene hadde en blandet opplevelse av kontakten med arbeidslivet gjennom utdanningen. Resultatene har ikke endret seg i år. Selv om studentene i stor grad er enige i at utdanningene gir kompetanse som er relevant i arbeidslivet, er de fortsatt i mindre grad enige i at arbeidslivet bidrar på en god måte inn i undervisningen og at det legges godt til rette for at man kan knytte kontakter i arbeidslivet. Her er det også betydelige forskjeller mellom ulike utdanningstyper. Mens studenter i kreative fag er noe mindre positive til arbeidslivsrelevansen enn snittet blant alle studenter nasjonalt, så er de mer positive til kontakten med arbeidslivet enn de fleste andre studenter. Studentene i tekniske fag er mer positive til arbeidslivsrelevansen enn studentene i kreative fag, men betydelig mindre positive til kontakten med arbeidslivet.

Fagskolestudentene har høy arbeidsbelastning

Som i fjor oppgir fagskolestudentene en total arbeidsbelastning, inkludert betalt arbeid, på godt over 40 timer i uken. Heltidsstudentene oppgir at de i snitt per uke bruker over 40 timer på studiet og over 6 timer på betalt arbeid. Deltidsstudentene oppgir en enda større totalbelastning. Disse studentene oppgir at de i snitt bruker nesten 19 timer på studiene sine og 30 timer på betalt arbeid i uken.

1 Innledning

1.1 Om Studiebarometeret for fagskolestudenter 2020

I 2017 ga Kunnskapsdepartementet (KD) NOKUT i oppdrag å gjennomføre Studiebarometeret for fagskolestudenter. Oppdraget besto i å gjennomføre en pilotundersøkelse høsten 2017 med forventninger om en fullskalaundersøkelse i 2018. Fullskalaundersøkelsen ble bekreftet i tildelingsbrevet fra KD til NOKUT for 2018. Oppdraget bestod også i å legge ut informasjon fra undersøkelsen på utdanningstilbudsnivå i en nettportal.

Årets undersøkelse ble gjennomført april og mai. Spørreskjemaet ble sendt til alle fagskolestudenter som hadde studert mer enn ett semester og til enkelte fagskolestudenter som var i sitt første studiesemester. Totalt inngikk omtrent 17 000 studenter fra 67 fagskoler og over 600 utdanningstilbud i populasjonen. Studenter fra samtlige fagskoler deltok i undersøkelsen. 6 936 studenter svarte på undersøkelsen, noe som tilsvarer 41 prosent av populasjonen. Detaljer i gjennomføringen av spørreundersøkelsen beskrives i en separat metoderapport som blir publisert senere i 2020. Resultatene for hvert utdanningstilbud³ publiseres på www.studiebarometeret.no/no/fagskole den 24. september 2020.

Det samme skjemaet ble sendt til alle studenter, uavhengig av type utdanningstilbud. Unntaket var noen mindre variasjoner i spørsmål om fysisk læringsmiljø og tilknytning til arbeidslivet. Hvilket spørsmål studentene fikk om fysisk læringsmiljø var avhengig av om man gikk på et nett-, samlings- eller campusbasert studium. Batteriet om tilknytning til arbeidslivet inneholdt to ekstra spørsmål som kun gikk til kunstfagstudenter. Spørreskjemaet bestod av om lag 100 spørsmål, som primært handlet om studentens oppfatning av studiekvaliteten på utdanningstilbudet sitt. Vi spurte blant annet om synspunkter på studie- og læringsmiljø, undervisning og veiledning og arbeidslivsrelevans. I tillegg dekket vi dimensjonen studentinvolvering ved at studentene fikk en del spørsmål om motivasjon, studieinnsats og forventninger. Spørreskjemaet bestod både av spørsmål og påstander. I denne rapporten blir termen *spørsmål* brukt om begge. Spørsmålene ble i all hovedsak besvart ved hjelp av en fem-delt skala (fra «ikke tilfreds» til «svært tilfreds», fra «ikke enig» til «helt enig» eller fra «i liten grad» til «i stor grad») med en vet ikke-kategori. Unntakene er bakgrunns spørsmålene om studenten (kjønn, arbeids- og utdannings erfaring mm.) og spørsmålene om studieinnsats, der et timetall skrives inn.

1.2 Om rapporten

I kapittel 2 blir bakgrunnsinformasjon om fagskolestudentene presentert. Noe av denne informasjonen har vi mottatt fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) i Norsk senter for forskningsdata (NSD), mens annen informasjon er gitt av studentene selv i spørreskjemaet. I dette kapitlet blir det også sett nærmere på undersøkelsens representativitet. Spørreskjemaet inneholder ett enkeltspørsmål om studentenes

³ Nettportalen viser bare svardata på utdanningstilbud som tilfredsstillers terskelverdiene våre for svarprosent og antall svarende, som er satt ut fra krav til robusthet og anonymitet. Hovedregelen er at minst 10 studenter skal ha svart for at vi viser svardata.

overordnede tilfredshet. Svarene på dette spørsmålet blir gjennomgått i kapittel 3. Årets spørreundersøkelse inneholder også spørsmål som omhandler koronapandemien. Disse spørsmålene er gjennomgått i kapittel 4. Resten av spørsmålene i undersøkelsen er sortert i de ulike temaene som spørreskjemaet er delt inn i. Hvert tema inneholder ett eller to spørsmålsbatterier, det vil si sett av spørsmål som sammen forteller noe om temaet som helhet. Disse temaene gjennomgås hver for seg i egne delkapitler i kapittel 5.

Gjennomgangen i kapittel 5 er deskriptiv, og de ulike delkapitlene er bygget opp på mer eller mindre samme måte. Det vises gjennomsnittsverdier og svarfordeling på hvert spørsmål. For de fleste spørsmålene er det mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». Disse er tatt ut av både gjennomsnittsberegningen og svarandelene som vises. Andelen som svarer «vet ikke/ikke relevant» blir imidlertid kommentert for enkelte av spørsmålene.

Spørsmålene innenfor de fleste temaene slås sammen til en indeksverdi for temaet som helhet. I den sammenhengen er det gjort faktoranalyser som viser at indeksene som presenteres i denne rapporten er statistisk valide. Disse analysene blir publisert i en egen metoderapport på et senere tidspunkt.

1.3 Om endringer og testing av nye spørsmål

NOKUT har kontinuerlig søkelys på å forbedre spørsmålene i spørreskjemaet. Samtidig ønsker vi å beholde de fleste spørsmålene uendret fra år til år, slik at det blir mulig å sammenligne resultatene over tid. Likevel gjøres det større eller mindre endringer i spørsmålsbatteriene der vi mener dette er hensiktsmessig for å forbedre kvaliteten på spørreskjemaet og dataene vi samler inn. Endringene er gjort på bakgrunn av egne vurderinger, innspill fra institusjonene og innspill fra referansegruppen for Studiebarometeret for fagskoler. Referansegruppen består av representanter fra fagskolene, Fagskolerådet, ONF, NIFU og Kunnskapsdepartementet.

Nye spørsmål og endringer i eksisterende spørsmål blir testet både kvalitativt og kvantitativt. Den kvalitative testingen består av fokusgruppeintervjuer med studenter fra ulike fagområder. Dette gir oss svar på hvordan ulike spørsmålsformuleringer blir forstått og tolket, og hva studentene legger vekt på når de svarer. Den kvantitative testingen gjennomføres som en spørreundersøkelse til en stor gruppe av studenter, der spørreskjemaet består av de nye spørsmålene vi ønsker å teste. Resultatene fra den kvantitative testingen brukes blant annet til statistiske analyser for å se på svarfordelingen og for å vurdere hvorvidt et spørsmålsbatteri egner seg til å lage en indeks. I den kvantitative testingen er det også fritekstfelt hvor respondentene kan svare på hvordan de forsto spørsmålet, noe som også gir oss nyttig informasjon. I sum er dette svært verdifullt når vi utvikler spørreskjemaet.

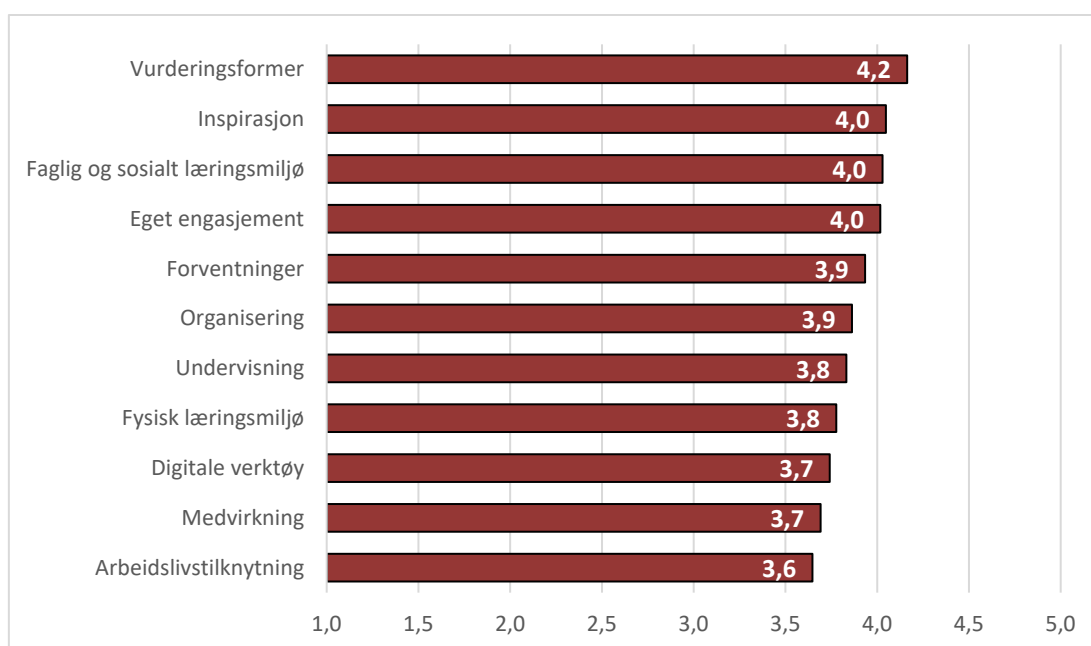
De fleste spørsmålene er uendret i 2020, men utviklingen av spørreskjemaet har likevel medført at noen spørsmål er fjernet, noen er endret og nye spørsmål er lagt til. Den spesielle situasjonen som følger av koronapandemien gjorde at vi i år tok med et eget spørsmålsbatteri om hvordan krisen har påvirket studenthverdagen, og hvordan fagskolene har håndtert krisen. Koronapandemien har også ført til endringer i undervisningen og avbrutt praksis for mange studenter, og vi har derfor besluttet å utelukke de spørsmålsbatteriene om henholdsvis praksis og bruk/bidrag av ulike undervisnings- og arbeidsformer

fra årets skjema. Til sist har vi gjort justeringer i batteriet om startkompetanse og studiestart, inkludert ny svarskala, samt en større endring i formuleringen av to av spørsmålene. Det vises dermed ikke tidsserier for disse to spørsmålene fra batteriet.

1.4 Indeksene i Studiebarometeret

Studiebarometerets spørreskjema består i hovedsak av tematisk grupperte spørsmål (spørsmålsbatterier) som er ment å dekke ulike sider av et tema. I de fleste tilfeller brukes disse spørsmålsbatteriene til å konstruere en indeks. Hensikten med dette er å få et bedre mål på studentenes oppfattelse av kvaliteten i studieprogrammene når det gjelder for eksempel undervisning, tilbakemelding og veiledning, tilknytning til arbeidslivet osv.

I hvert tilfelle gjør vi en evaluering av hvorvidt spørsmålene egner seg til å konstruere en indeks. Det første trinnet i denne evalueringen består av en kvalitativ vurdering av hvorvidt spørsmålene er relevante og dekkende for det overordnede temaet. Det andre trinnet består av kvantitative analyser. Her undersøker vi om spørsmålene henger godt nok sammen (korrelasjon), om spørsmålene har en høy nok indre konsistens (Cronbach's Alpha) og hvorvidt alle spørsmålene er relatert til den samme underliggende dimensjonen (faktoranalyse). Resultatet av de kvantitative analysene gjengis i dokumentasjonsrapporten for Studiebarometeret for fagskoler, som publiseres senere i år.

Figur 1.1: Gjennomsnittsverdier på indekser i Studiebarometeret for fagskoler 2020.

For å se de ulike indeksene litt i perspektiv kan vi se på gjennomsnittsverdiene for alle indeksene i Studiebarometeret for fagskoler 2020. Skalaen på de fleste spørsmålene i Studiebarometeret går fra 1 til 5, der 5 er det mest positive svaralternativet. Denne svarkategorien er benevnt med «I stor grad», «Helt enig» eller «Svært tilfreds». Den midterste verdien er dermed 3,0 og kan sies å være en middels verdi. I realiteten ser vi at svært få respondenter i Studiebarometeret angir verdien 1 på spørsmålene (mest negativt), og det er bare et lite fåtall av spørsmålene i hele undersøkelsen som har gjennomsnitt-

verdier på under 3,0 i resultatene på nasjonalt nivå. De nasjonale snittverdiene på spørsmålene i Studiebarometeret for fagskoler 2020 ligger stort sett i intervallet 3,5–4,0. Dette gjelder for nesten tre fjerdedeler av spørsmålene, mens kun under 10 prosent har snitt lavere enn 3,5. Omtrent 20 prosent av spørsmålene har en score over 4,0.

Indeksen for vurderingsformer har høyest gjennomsnittsverdi sammenlignet med de andre indeksene i Studiebarometeret, mens bruk av digitale verktøy, mulighet for medvirkning på studiet og tilknytning til arbeidslivet har lavest gjennomsnittsverdi (Figur 1.1). Samtidig kan ikke verdiene på de ulike indeksene sammenlignes direkte i alle tilfeller. Noen av indeksene bygger på spørsmål om tilfredshet, for eksempel hvor tilfreds studentene er når det gjelder tilbakemelding og veiledning, mens noen av indeksene inneholder spørsmål om i hvilken grad visse ting forekommer. For eksempel inneholder indeksen arbeidslivsrelevans spørsmål om studentenes oppfatning av kontakt med arbeidslivet. Her er det altså ulike typer spørsmål, og det kan tenkes at dette påvirker hvordan studentene svarer selv om alle spørsmålene har en skala fra 1 til 5. Dette ser vi nærmere på i gjennomgangen av enkeltspørsmålene i hvert batteri i kapittel 5.

1.5 Hvilke nivåer presenteres resultatene på?

Utgangspunktet for undersøkelsen er at resultatene skal presenteres på utdannings-tilbudsnivå, da det er dette nivået studentene blir spurt om å vurdere. Derfor presenteres resultatene på dette nivået i portalen Studiebarometeret.no. Utdanningstilbud er termen som brukes på akkrediterte fagskoleutdanninger. Dersom samme utdanning på en fagskole gis på ulike studiesteder eller i ulike undervisningsformer (f.eks. ved institusjonen eller på nett) eller tilbys med ulik progresjon (heltid eller deltid), regnes det som ulike utdanningstilbud.

Denne rapporten har et overordnet perspektiv hvor vi på et nasjonalt nivå forsøker å si noe om fagskolestudentenes meninger om utdanningene de går på. I tillegg til nasjonale tall bryter vi opp resultatene på ulike faglige undergrupper. I juni 2020 lanserte NOKUT et nytt felles klassifiseringssystem for fagskoleutdanninger (FKF). FKF er en ren faglig inndeling av fagskoleutdanning og erstatter den gamle «utdanningstype»-grupperingen NOKUT har benyttet seg av tidligere. Formålet med det nye felles klassifiseringssystemet er å gjøre det enklere å sammenligne kunnskap om fagskolesektoren, uavhengig av hvor kunnskapen kommer fra. FKF er utviklet i samarbeid mellom Diku, NIFU, NOKUT og NSD i dialog med SSB.

FKF har to nivåer: utdanningskategori og utdanningstype. Utdanningskategori deler inn utdanningene i seks overordnede kategorier. Utdanningstype er en mer finmasket inndeling. Det inngår mellom 3–7 utdanningstyper under hver utdanningskategori. Det er 33 utdanningstyper totalt. Merk at hver utdanningskategori inkluderer utdanningstypen «Annet», som samler utdanningstilbud innenfor kategorien som er små eller vanskelig å kategorisere. Mer detaljert informasjon om det felles klassifiseringssystemet finnes på <https://www.nokut.no/norsk-utdanning/fagskole/felles-klassifiseringssystem-for-fagskoleutdanninger-fkf/>. Tabell 1.1 viser en oversikt over utdanningskategoriene sammen med data om størrelsen på utvalget, antall svarende og svarprosent. Tabell 1.2 viser tilsvarende data for utdanningstypene.

Tabell 1.1: Oversikt over utdanningskategori samt svarstatistikk per utdanningskategori.

Utdanningskategori (FKF)	Antall spurte	Antall svarende	Andel svarende
Annet ⁴	416	244	59 %
Helse og velferd	4388	1985	45 %
Kreativ	2111	805	38 %
Samferdsel	1302	588	45 %
Teknisk	6668	2578	39 %
ØkAdm	2120	736	35 %
Totalt	17005	6936	41 %

Tabell 1.2: Oversikt over utdanningstypene samt svarstatistikk per utdanningstype.

Utdanningstype (FKF)	Antall spurte	Antall svarende	Andel svarende
Annet – Helse og velferd	297	117	39 %
Annet – Teknisk	69	19	28 %
Bygg og anlegg	2277	830	36 %
Data-IT	917	288	31 %
Design	672	189	28 %
Elektro/energi	1995	775	39 %
Film og foto	401	129	32 %
Grønne fag	139	71	51 %
Helse	3041	1355	45 %
Industri/kjemi	989	522	53 %
Interiør	208	78	38 %
Jernbane	82	35	43 %
Kontor	521	243	47 %
Ledelse	748	215	29 %
Luftfart	432	174	40 %
Lønn og regnskap	577	184	32 %
Maritim-Dekk	470	236	50 %
Maritim-Maskin	318	143	45 %
Markedsføring	226	71	31 %
Mat og drikke	55	26	47 %
Modellering	214	97	45 %
Mote	124	47	38 %
Musikk, dans og drama	364	171	47 %
Oppvekst	1050	513	49 %
Petroleum	207	47	23 %
Reiseliv	48	23	48 %
Religion	116	77	66 %
Skjønnhetspleie	106	70	66 %
Visuell kunst	342	191	56 %
Totalt	17005	6936	41 %

⁴ «Annet»-kategorien i det felles klassifiseringssystemet omfatter utdanningstyper som er ikke passer godt inn i de andre kategoriene. Dette inkluderer for eksempel religionsfag, grønne fag og skjønnhetspleie.

2 Hvem er fagskolestudentene?

2.1 Bakgrunnsinformasjon og representativitet

Tabell 2.1 viser en oversikt over enkelte bakgrunnsvariabler. Cirka 45 prosent av fagskolestudentene er kvinner; snittalderen er rundt 32 år; cirka 36 prosent tar studiet sitt på heltid og omtrent 57 prosent følger utdanningstilbud som tilbys fysisk ved fagskolen (stedsbasert undervisning). Litt over en tredjedel av studentene studerer tekniske fag. Deretter følger helse- og velferdsfag, som utgjør ca. en fjerdedel av studentene, mens kreative fag og økonomi- og administrasjonsfag utgjør omtrent 12 prosent av studentmassen hver. Samferdselsfag er utdanningskategorien med klart færrest studenter.

Tabell 2.1: Bakgrunnsvariabler, fordelt på alle mottakere / kun svarende.

Bakgrunnsvariabel	Alle mottakere	Svarende	Differanse
Kjønn (kvinne)	44,6 %	49,1 %	4,5 %
Alder (gjennomsnitt)	31,7	32,6	0,9 år
1. semester	4,7 %	4,3 %	0,4 %
Heltid	36,0 %	38,9 %	2,9 %
Stedsbasert undervisning	56,9 %	63,4 %	6,5 %
Samlingsbasert undervisning	24,4 %	22,8 %	-1,6 %
Nettundervisning	18,8 %	13,8 %	-5,0 %
Utdanningskategori			
Annet	2,5 %	3,5 %	1,1 %
Helse og velferd	25,8 %	28,6 %	2,8 %
Kreativ	12,4 %	11,6 %	-0,8 %
Samferdsel	7,7 %	8,5 %	0,8 %
Teknisk	39,2 %	37,2 %	-2,0 %
ØkAdm	12,5 %	10,6 %	-1,9 %

Det er i hovedsak mindre forskjeller mellom alle mottakerne av undersøkelsen (utvalget) og de studentene som valgte å svare på undersøkelsen. Vi ser derimot at kvinner har en noe høyere tendens til å svare på undersøkelsen enn menn, og at studentene på heltids- og stedsbaserte utdanninger har en høyere tendens til å svare enn studentene på deltids- og nettstudier. Som en følge av at de fleste studentene i første studiesemester er tatt ut av utvalget, er ikke undersøkelsen representativ for alle fagskolestudenter. Siden det er en liten andel førstesemesterstudenter med i undersøkelsen, vil undersøkelsen primært være representativ for fagskolestudenter som er på andre eller senere semestre i utdanningen de går på.

2.2 Betydelige forskjeller i studentenes bakgrunn mellom ulike utdanningstyper

Mens studenter i tekniske fag fortsatt nesten utelukkende er menn og snittalderen er på rundt 30 år, er studentene i helse- og velferdsfag primært kvinner med en snittalder på rundt 40 år. Vi ser også at samferdselsfagene består nesten utelukkende av menn, men her er snittalderen noe lavere, på 24 år. Det er også forskjeller i hvordan utdanningstilbudene tilbys. Helse- oppvekst- og sosialfagene tilbys nesten utelukkende som 60 studiepoengs-enheter på deltid, mens de tekniske fagene tilbys som 120 studiepoengenheter jevnt fordelt på heltid og deltid. Samferdselsfagene er utelukkende gitt som heltidsstudier, i hovedsak på 120 studiepoeng. I kreative fag er snittalderen rundt 25 år, kjønnsfordelingen noe jevnere (noe overvekt kvinner) og utdanningstilbudene gis primært på heltid.

3 Overordnet tilfredshet

Spørsmålet om overordnet tilfredshet («Jeg er, alt i alt, fornøyd med studiet jeg går på») kommer omtrent halvveis ut i spørreskjemaet. Studentene indikerer grad av enighet på en fem-delt skala. Dersom hvert punkt på den fem-delte skalaen gis verdier fra 1 til 5, hvor 5 er mest positivt, svarer studentene i gjennomsnitt 4,0 på dette spørsmålet. Med 3 som midtpunkt på skalaen indikerer dette at fagskolestudentene er fornøyde med utdanningstilbudene sine. Tabell 3.1 viser gjennomsnittsverdier på de ulike utdanningskategoriene for årets og foregående års undersøkelser. I 2020, som i 2019 og 2018, er snittverdien over 3 i alle utdanningskategoriene noe som tyder på at studentene i all hovedsak er fornøyde innenfor alle utdanningskategorier. Det er også svært små forskjeller i snittverdier sammenlignet med tidligere undersøkelser. Dermed er det fortsatt relativt store forskjeller mellom noen av utdanningskategoriene, som for eksempel mellom helse- og velferdsfag (4,4) og tekniske fag (3,7).⁵

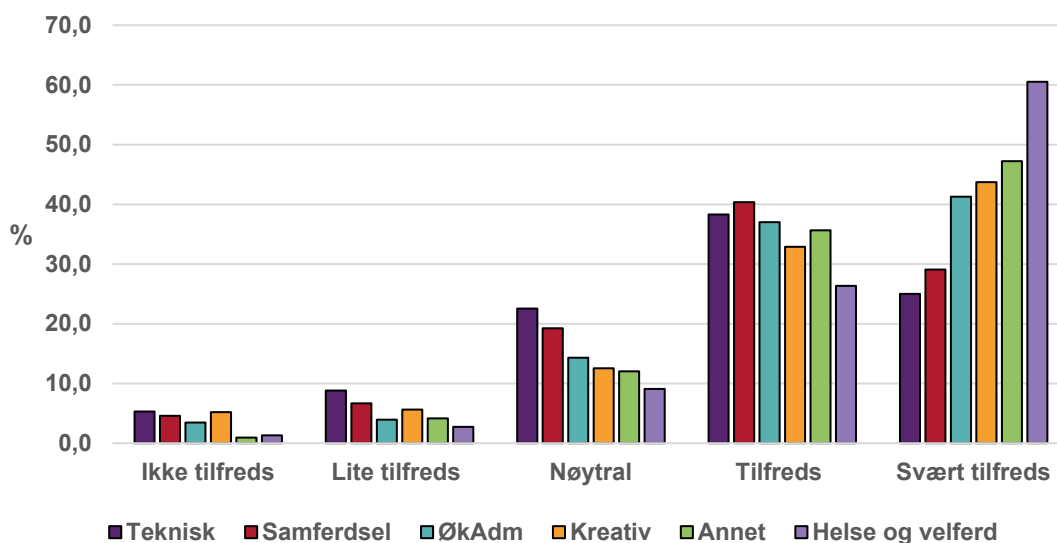
Tabell 3.1: Overordnet tilfredshet fordelt på utdanningskategoriene. Gjennomsnittsverdier og antall svarende.

Utdanningskategori (FKF)	2019	2020	Antall svarende – 2020
Annet	4,4	4,2	216
Helse og velferd	4,5	4,4	1760
Kreativ	4,1	4,0	693
Samferdsel	3,8	3,8	478
Teknisk	3,7	3,7	2234
ØkAdm	4,0	4,1	608
Nasjonalt	4,0	4,0	5990

Figur 3.1 viser svarfordelingen for overordnet tilfredshet i 2020 for studenter fordelt på de ulike utdanningskategoriene. Den viser at de fleste studentene i alle utdanningstypene er tilfredse eller svært tilfredse med utdanningstilbudet sitt. Figuren viser også tydelige

⁵ Forskjellene mellom tekniske fag og helsefag er blant annet blitt sett nærmere på her: <https://www.nokut.no/utdanningskvalitet/kvalitetsoppsummeringer--hoyere-yrkesfaglig-utdanning/organisering-av-teknisk-fagskoleutdanning/>

forskjeller mellom utdanningstypene. Omtrent to tredjedeler av studentene i helse- og velferdsfag sier at de er svært tilfredse med utdanningstilbudet sitt, mens under en tredjedel av studentene på tekniske fag mener det samme. Samtidig ser vi at noe av dette kan forklares ved at en stor andel av studentene innenfor tekniske fag velger kategorien «tilfreds» i stedet for «svært tilfreds». Figuren viser også at mellom 10 og 15 prosent av studentene innenfor utdanningskategoriene tekniske fag, kreative fag og samferdselsfag er lite eller ikke tilfredse med utdanningstilbudet sitt. Av studentene på helse- og velferdsfagene er det kun 4 prosent som mener det samme.

Figur 3.1: Overordnet tilfredshet - svarfordeling fordelt på utdanningstypene.

Spørsmålet om overordnet tilfredshet oppnår gjennomgående høyere score enn de andre spørsmålene i skjemaet. Dette skyldes trolig at det er andre forhold enn de vi spør om som påvirker total tilfredshet. Det kan blant annet være ikke-faglige forhold som bosituasjon, fritidstilbud og generell trivsel. Grad av fornøydhet hos studentene kan også ha en sammenheng med hvilke forventninger og motivasjon studentene hadde da de begynte på utdanningstilbudet, samt deres eget og medstudentenes faglige nivå. Disse, samt de andre temaene som er inkludert i undersøkelsen, blir vist som indekser og presentert i kapittel 5.

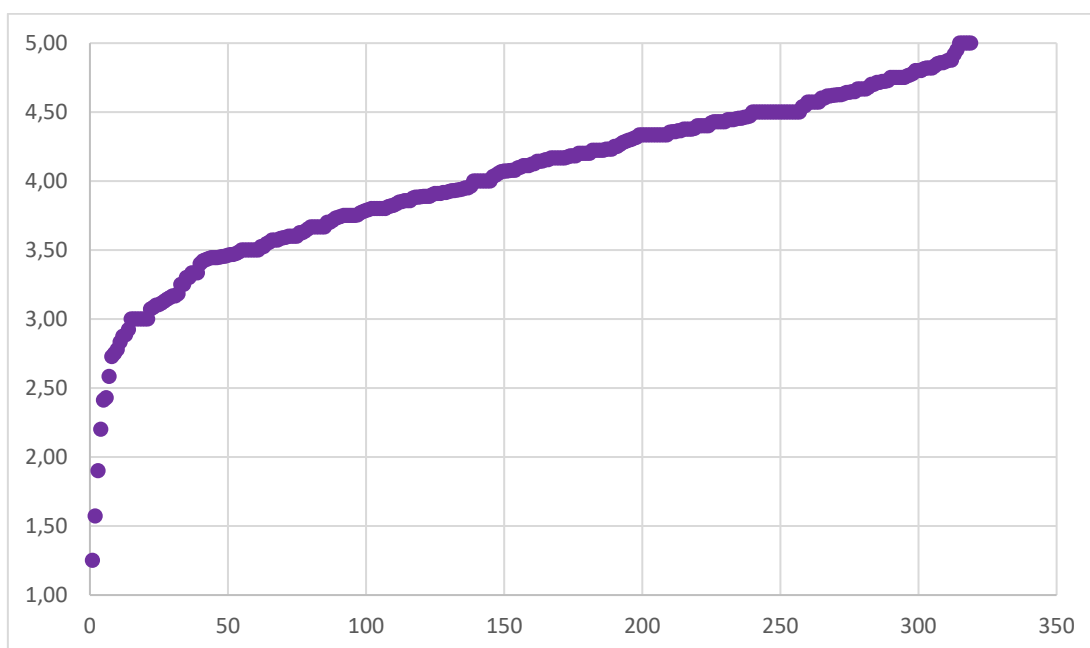
3.1 Overordnet tilfredshet fordelt på utdanningstilbud

I denne delen ser vi på overordnet tilfredshet og variasjonen på utdanningstilbudsnivå.

På utdanningstilbudsnivå ser vi større variasjon i studentenes overordnede tilfredshet enn på utdanningskategori- og utdanningstypenivå. Figur 3.2 viser gjennomsnittsscoren (skala

fra 1 til 5) per utdanningstilbud blant de utdanningstilbudene som har nok svarende i 2020 til at de når terskelverdiene våre for visning i portalen⁶.

Hver prikk i figur 3.2 representerer ett utdanningstilbud. Selv om gjennomsnittlig verdi på de aller fleste utdanningstilbudene ligger rundt 4,0, ligger ikke ubetydelige andeler et godt stykke over og under gjennomsnittet. Alle utdanningstypene hadde en snittverdi på mellom 3,6 og 4,8. På utdanningstilbudsnivå varierer snittet fra 1,7 til 5. Omtrent en fjerdedel av utdanningstilbudene ligger over eller under den høyeste eller laveste gjennomsnittsverdien for utdanningstypene. 26 prosent av utdanningstilbudene har en snittverdi på 4,5 eller høyere. Samtidig har 19 prosent av utdanningstilbudene en snittverdi på 3,5 eller lavere og 6 prosent en snittverdi på 3 eller lavere. Disse tallene viser en ikke ubetydelig variasjon mellom utdanningstilbud og er en indikasjon på at Studiebarometeret kan være egnet til å avdekke både styrker og utfordringer på de enkelte utdanningstilbudene.

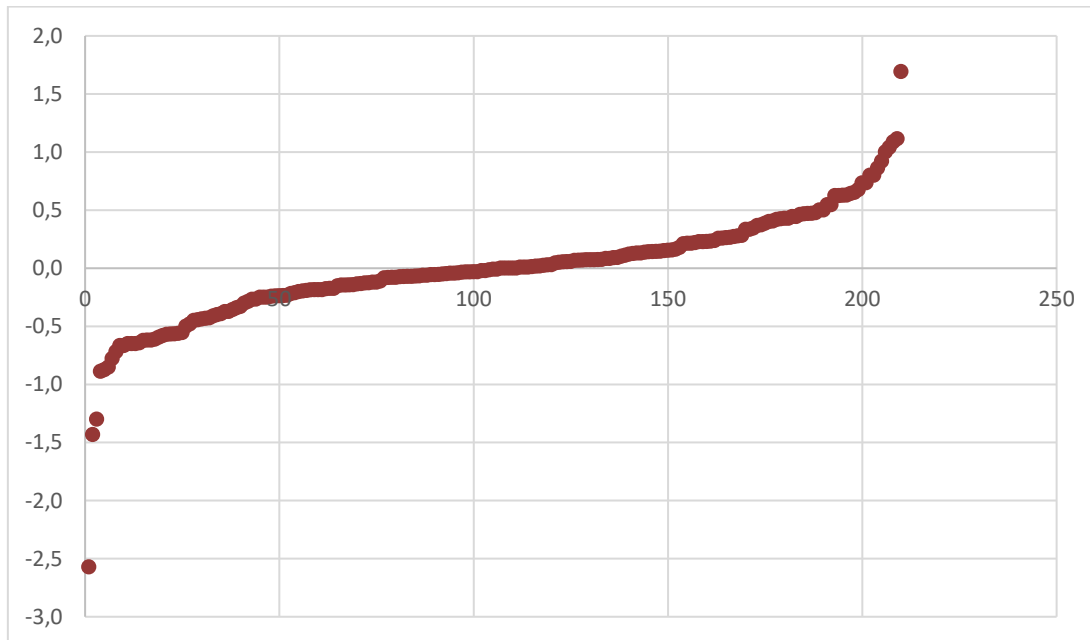
Figur 3.2: Overordnet tilfredshet (gjennomsnittscorer) per utdanningstilbud. Den horisontale aksene viser antallet utdanningstilbud som har nok svarende til at det når terskelverdiene for visning i portalen.

Figur 3.3 viser endring i gjennomsnittsverdi fra 2019 til 2020 på spørsmålet om overordnet tilfredshet, fordelt på utdanningstilbud. Som i figur 3.2 indikerer hver prikk et utdanningstilbud. Det er tatt med utdanningstilbud som har nok svarende i både 2019 og 2020 til at de når terskelverdiene for visning i nettportalen, til sammen 319 utdanningstilbud.

Størsteparten av utdanningstilbudene er rimelig stabile når det gjelder gjennomsnittsverdi på overordnet tilfredshet fra år til år. Fra 2019 til 2020 hadde rett under 80 prosent av utdanningstilbudene en endring i gjennomsnittsverdi på bare 0,5 eller mindre. 12 prosent gikk ned med mer enn 0,5 poeng, og 9 prosent gikk opp med mer enn 0,5 poeng,

⁶ Nettportalen viser bare svardata på utdanningstilbud som tilfredsstillter terskelverdiene våre for svarprosent og antall svarende, som er satt ut fra krav til robusthet og anonymitet. Hovedregelen er at minst ti studenter skal ha svart for at vi viser svardata.

sammenlignet med ett år før. Kun 8 utdanningstilbud (3 prosent) hadde en endring på mer enn 1,0 i enten positiv (5 studier) eller negativ (3 studier) retning. Største oppgang var en endring i gjennomsnitt på 1,7 poeng, mens største nedgang var en endring i gjennomsnitt på -2,6 poeng.

Figur 3.3: Overordnet tilfredshet (gjennomsnittsscorer) per utdanningstilbud. Den horisontale akse viser antallet utdanningstilbud som har nok svarende til at det når terskelverdiene for visning i portalen.

4 Spørsmål om koronapandemien

Studiebarometeret for fagskolestudentene ble sendt ut torsdag 16. april 2020. På dette tidspunktet hadde fagskolene, som en følge av utbruddet av koronaviruspandemien, vært fysisk stengt for studentene i over en måned. Etter samråd med fagskolene og andre representanter for sektoren, ble det likevel besluttet å sende ut undersøkelsen. Samtidig så vi et behov for å innhente studentenes erfaringer med situasjonen.

For å få informasjon om dette la vi inn noen spørsmål om hvordan koronaviruspandemien påvirket utdanningskvaliteten til fagskolestudentene. Spørsmålene ble delt i to batterier. I det første batteriet spør vi studentene hvordan koronapandemien har påvirket henholdsvis undervisningen og hverdagen deres. I det andre batteriet spør vi om hvordan fagskolene har håndtert situasjonen.

Vi ønsket at studentene ellers i skjemaet skulle tenke på studiesituasjonen før koronapandemien brøt ut når de svarte på spørsmålene. Hovedformålet med dette var å kunne sammenligne årets resultater med tidligere år og sørge for at resultatene i størst mulig grad reflekterer studentenes vanlige studiesituasjon. Derfor la vi inn følgende hjelpetekst før spørsmålene om koronapandemien:

«Årets Studiebarometer er spesiell, siden den sendes ut midt i en global krise. Vi ønsker å få kunnskap om studentenes syn på hvordan de opplever at fagskolen har håndtert koronakrisen. I starten av undersøkelsen har vi derfor med noen spørsmål om hvordan

koronakrisen har påvirket både studiesituasjonen og hverdagen din, og et eget sett med spørsmål hvor du kan gi tilbakemelding til fagskolen din om hvordan de har håndtert krisen. I resten av undersøkelsen ønsker vi at du svarer ut fra hvordan studiesituasjonen var før koronakrisen.»

Studentene fikk 2 spørsmål i det første batteriet, med den innledende teksten «Hvor enig er du i følgende påstander»:

- Undervisningen er vesentlig endret som en følge av koronakrisen
- Koronakrisen har påvirket hverdagen min på en måte som gjør at det er vanskelig for meg å fortsette utdanningen jeg holder på med

Studentene fikk deretter 6 spørsmål i det andre batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad opplevde du at»:

- Du fikk nødvendig informasjon av fagskolen om hvordan koronakrisen vil påvirke studiehverdagen din
- Fagskolen fikk raskt på plass en løsning for nettundervisning
- De tekniske løsningene for nettundervisningen fungerer godt
- Kvaliteten på nettundervisningen er god
- Du får et læringsutbytte som er minst like godt som det du ville fått dersom det ikke var en koronakrise
- Du har nødvendig utstyr for å gjennomføre arbeidsoppgavene dine (PC-utstyr, programvare, verktøy, materialer o.l.)

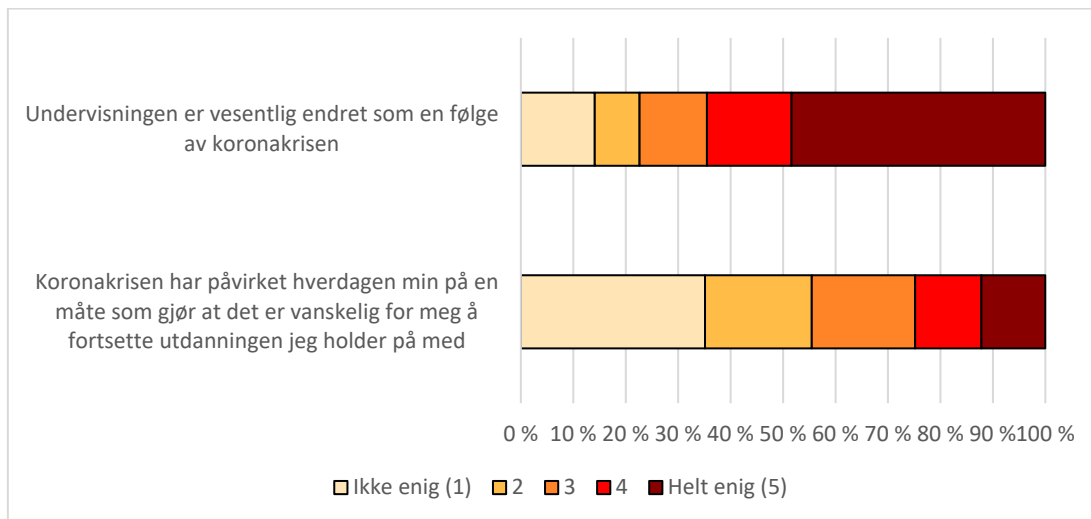
Studentene fikk også mulighet til å kommentere hvert av de to temaene i egne fritekstspørsmål, med den innledende tekste «Her kan du gi tilbakemelding om hvordan fagskolen din har håndtert koronakrisen» og «Her kan du gi utfyllende informasjon om hvordan koronakrisen har påvirket studiesituasjonen din».

4.1 Hvordan har koronapandemien påvirket studiehverdagen til studentene?

Det er flere grunner til at vi ønsket å spørre studentene om hvordan koronapandemien påvirket studiehverdagen. Mange studenter fikk brått endret undervisningen sin den 12. mars. I tillegg påvirket andre forhold, som stengingen av barnehager og skoler og et plutselig endret arbeidsmarked, hverdagen for mange fagskolestudenter. Vi lurte derfor på om dette kunne påvirke enkelte studenters mulighet til å gjennomføre utdanningen.

Fagskolestudentene er en mangfoldig gruppe. For eksempel er det en betydelig andel nett- og deltidsstudenter, og mange er i arbeid ved siden av studiene. I tillegg er aldersspennet større enn for universitets- og høyskolestudentene – mange er i en alder hvor det er vanlig ha barnehage- og skolebarn. Det er grunn til å tro at noen studentgrupper ble påvirket i større grad enn andre av for eksempel overgangen til nettundervisning samt de større samfunnsmessige konsekvensene av koronapandemien som permitteringer og nedstenging av skoler og barnehager. Vi ser nærmere på noen av disse temaene under.

Figur 4.1 viser svarfordelingen for spørsmålene om hvordan koronapandemien har påvirket studiehverdagen. Respondentene kunne svare på en skala fra 1 til 5, der 1 er «Ikke enig» og 5 er «Helt enig». Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». Andelen som svarte «vet ikke/ikke relevant» er også lav for begge spørsmål, og ligger på rundt 2–3 prosent.

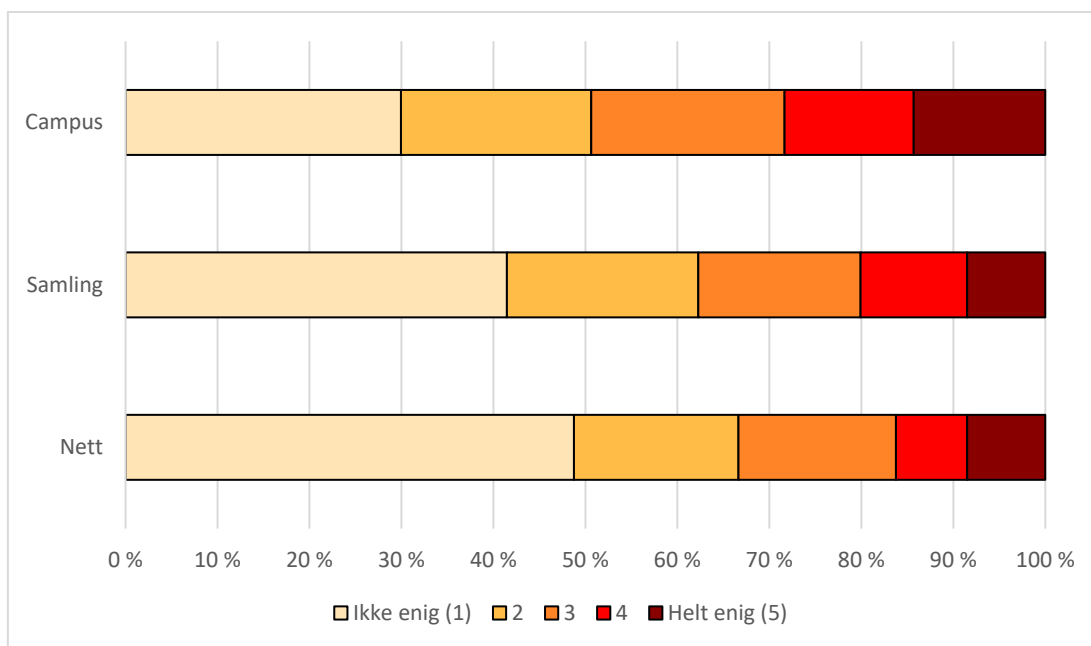

Figur 4.1: Koronapandemien – påvirket studiehverdag.

Vi ser at en betydelig andel av studentene er enige i at undervisningen er vesentlig endret som følge av koronapandemien. Rundt 65 prosent er enige (kategori 4 eller 5) i denne påstanden. Når det gjelder påstanden om at koronapandemien har påvirket hverdagen på en måte som gjør det vanskelig å fortsette utdanningen, sier rundt 25 prosent seg enige (4 eller 5) i dette. Gitt spørsmålets tema må dette anses som en bekymringsverdig høy andel, som indikerer at koronapandemien vil kunne bidra til høyere frafall. Samtidig er undersøkelsen gjennomført på et tidspunkt hvor det meste hadde vært nedstengt i en lang periode og derfor på det mest kritiske tidspunktet for mange. Det kan hende at gjenåpningen av samfunnet har redusert denne utfordringen noe.

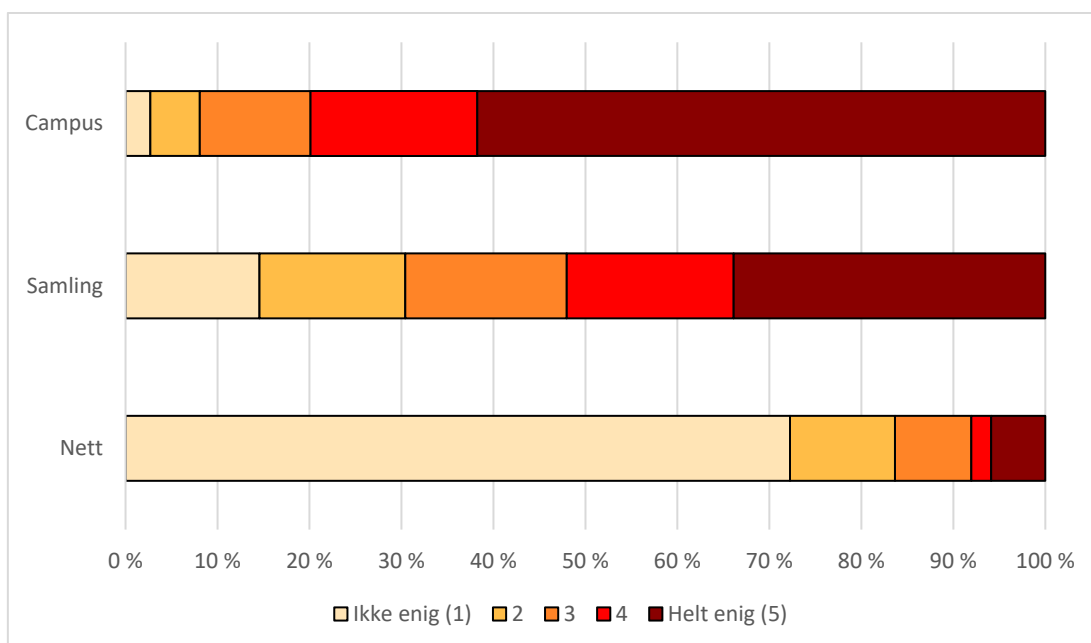
Figur 4.2 viser at resultatene for spørsmålet om koronapandemien har påvirket hverdagen på en måte som gjør det vanskelig å fortsette utdanningen, denne gangen fordelt på utdanningsform. Vi ser at campus- og nettstudenter er berørt ulikt av koronapandemien: Campusstudenter rapporterer at de er mer påvirket enn andre studenter, mens nettstudentene er minst påvirket.

Studentene fikk også en mulighet til å skrive fritt om hvordan koronapandemien har påvirket studiesituasjonen deres. Blant studentene som er enige i påstanden om at koronapandemien har påvirket hverdagen på en måte som gjør at det er vanskelig å fortsette utdanningen, ser vi flere temaer som går igjen i kommentarene: utfordrende studiesituasjon på grunn av hjemmeskole og -barnehage; lite motiverende nettundervisning; savn av medstudenter og lærere; en mer krevende jobbsituasjon under koronapandemien; tapt praksis; tapt tilgang på nødvendig utstyr og lokaler og dårligere økonomi som følge av pandemien.

Figur 4.2: Svarfordeling på påstanden «Koronakrisen har påvirket hverdagen min på en måte som gjør at det er vanskelig for meg å fortsette utdanningene jeg holder på med» fordelt på undervisningsform.

I figur 4.3 ser vi svarfordelingene på påstanden om undervisningen er vesentlig endret, fordelt på undervisningsform. Fordelingene viser store forskjeller mellom undervisningsformene. Blant campusstudentene er 80 % enig i at undervisningen er vesentlig endret, mens under 10 % av nettstudentene mener det samme. Også blant studenter på nettstøttede samlingsbaserte utdanninger i andelen som opplyser om vesentlig endring i undervisningen høy (over 50 %).

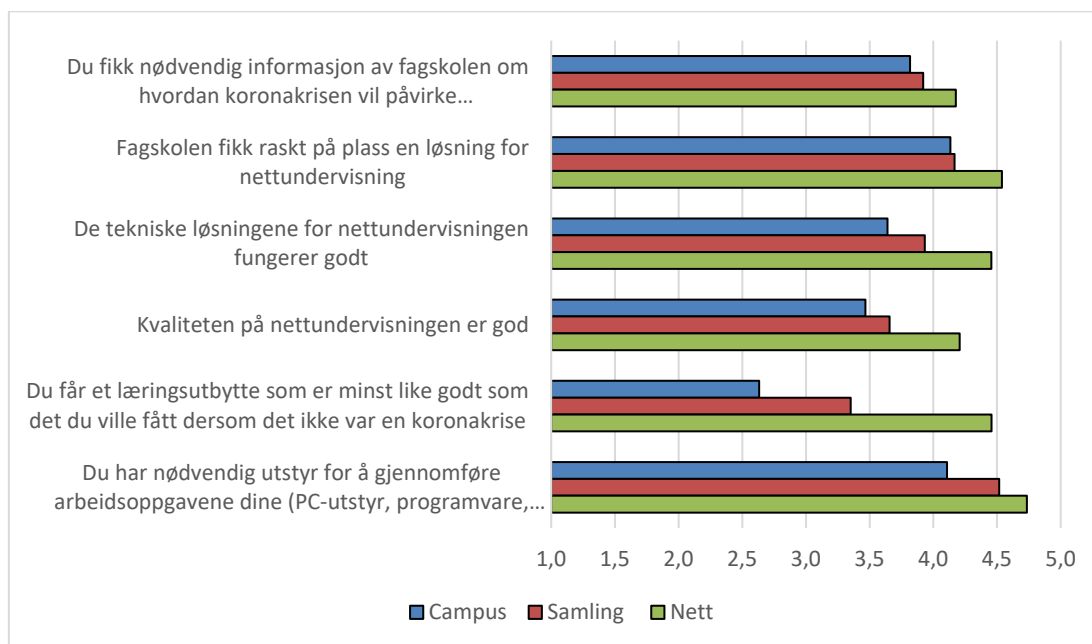
Figur 4.3: Svarfordeling på påstanden «Undervisningen er vesentlig endret som en følge av koronakrisen» fordelt på undervisningsform.

4.2 Hvordan fagskolene har håndtert koronapandemien

Koronapandemien førte til en rekke utfordringer for fagskolene. De måtte i løpet av kort tid iverksette overgangen til nettbasert undervisning, med alle de praktiske og pedagogiske utfordringene dette medførte, og samtidig sørge for at studentene oppnådde det nødvendige læringsutbyttet for semesteret. Vi ønsket derfor å spørre studentene om hvordan de opplevde denne overgangen, og hvor godt de synes fagskolene har håndtert konsekvensene av koronapandemien.

Andelen som svarte «vet ikke/ikke relevant» på disse spørsmålene er stort sett lav (ca. 2–3 prosent), unntatt for spørsmålet om fagskolen fikk raskt på plass en løsning for nettundervisning, hvor den var på 12 prosent. Årsaken til dette er nettstudentene som nok ikke opplever dette som et relevant spørsmål for dem.

I og med at svarene på spørsmålene er forskjellige avhengig av utdanningstilbudets utdanningsform, viser vi resultatene i figur 4.4 fordelt på de ulike undervisningsformene (nett-, campus- og samlingsbaserte utdanninger). Overordnet sett viser resultatene at stengingen av skolene har hatt konsekvenser for utdanningskvaliteten. Det er verdt å merke seg at studentene i all hovedsak er enige i at fagskolene har håndtert situasjonen på en god måte. De er spesielt positive til at fagskolene fikk raskt på plass en løsning for nettundervisning, og mener de hadde nødvendig utstyr for å gjennomføre arbeidsoppgavene sine.

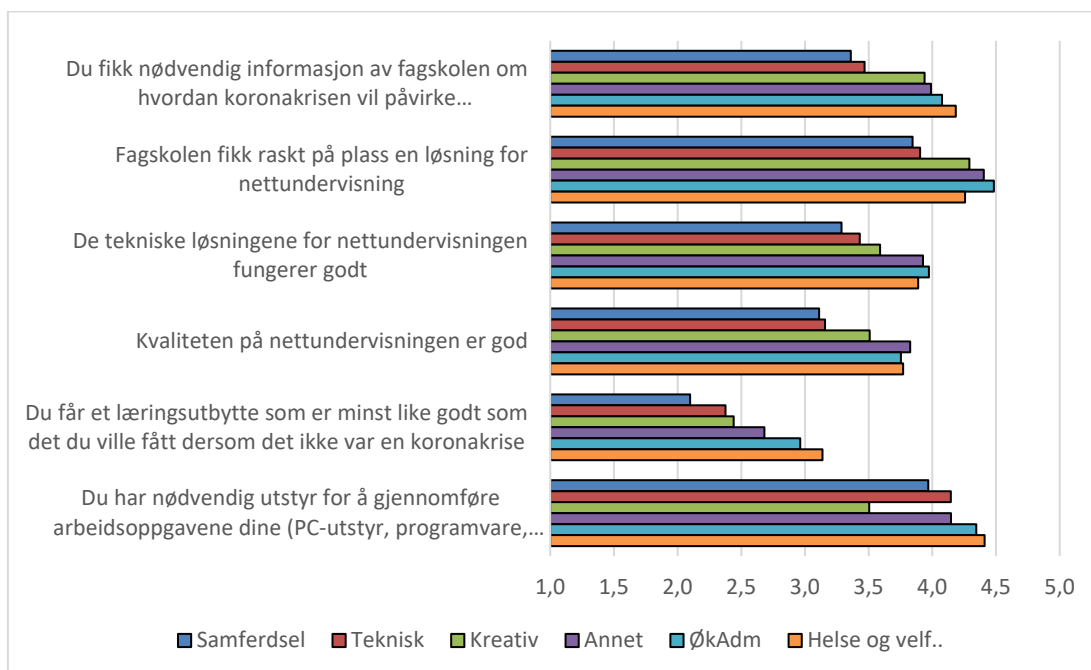

Figur 4.4: Gjennomsnittsverdier (skala: 1 Ikke enig – 5 Helt enig) fordelt på undervisningsform på ulike spørsmål om hvordan fagskolene har håndtert konsekvensene av koronapandemien.

Når det gjelder de tekniske løsningene og kvaliteten på nettundervisningen, opplever campus- og samlingsstudentene disse som noe mindre gode sammenlignet med nettstudentene. De klart største forskjellene mellom campus- og nettstudentene ser vi på påstanden om de fikk et like godt læringsutbytte som de ville fått dersom det ikke var en koronakrise. Blant campusstudentene var det bare 25 % som sa seg enig i denne påstanden,

mens nesten 50 % var ikke eller i liten grad enige i påstanden. Selv om dette er studentenes opplevelse og ikke en vurdering av faktisk læringsutbytte, gir resultatene grunn til å tro at enkelte studenter fikk et lavere læringsutbytte enn ellers. Fritekstsvarene indikerer at blant annet manglende praksis, lav motivasjon til nettundervisning og andre prioriteringer i hverdagen (barnepass, mer arbeid mm.) er forhold som kan ha bidratt til å gjøre læringsutbytte lavere.

Figur 4.5 viser gjennomsnittsverdi på de seks påstandene om hvordan fagskolene har håndtert situasjonen, fordelt på faglig utdanningskategori. For å kunne sammenlikne på tvers har vi her kun tatt med studenter på stedbaserte utdanningstilbud (campus-studenter). På de fleste spørsmålene er studenter i samferdselsfag og tekniske fag i minst grad enige med påstandene som er stilt. Vi ser også at disse tre utdanningskategoriene kommer dårligst ut på påstanden om man får et minst like godt læringsutbytte, men her er resultatet også lavt for alle utdanningskategoriene.

Figur 4.5: Gjennomsnittsverdier (skala: 1 Ikke enig – 5 Helt enig) fordelt på faglig utdanningskategori på ulike spørsmål om hvordan fagskolene har håndtert konsekvensene av koronapandemien.

Samferdselsfagene scorer særlig lavt på spørsmålet om læringsutbyttet. Flere studenter i samferdselsfagene opplyser i kommentarfeltet at de ikke har hatt praksis i perioden, noe som nok er en viktig årsak til at akkurat disse fagene gjør det dårligere enn andre på dette spørsmålet. Samtidig rapporterer mange helse- og velferdsfagsstudenter også om at praksis har blitt avlyst. Disse er imidlertid mer positive til hvordan fagskolen har håndtert situasjonen, men dette kan også komme av at det har vært enklere å erstatte praksis i disse fagene enn i samferdselsfagene. Generelt sett ser vi også, både i årets og tidligere undersøkelser, at helse- og velferdsfagsstudentene er mer fornøyde enn de andre studentene og spesielt mer fornøyd enn studenter i samferdselsfag og tekniske fag.

De kreative fagskolestudentene er i mindre grad enige i påstanden om at de har nødvendig utstyr for å gjennomføre arbeidsoppgavene. Disse studentene er avhengige av

skolens lokaler og utstyr for å kunne gjennomføre arbeidsoppgavene sine, noe de også gir tilbakemeldinger på i fritekstfeltet. Dette støttes også opp av at film- og fotostudentene og interiørstudentene, med særlig behov for tilgang på utstyr, kommer dårligst ut blant de kreative fagene. Vi ser imidlertid også at studenter i andre kreative fag, for eksempel dans, savner tilgang til lokalene.

4.3 Påvirker koronapandemien svarene i resten av undersøkelsen?

I inngangsteksten til koronabatteriet ber vi studentene om å tenke på studiesituasjonen før koronapandemien når de svarer på de resterende spørsmålene i undersøkelsen. Det er likevel en risiko for at koronapandemien har påvirket svarene, både bevisst (dersom respondentene har glemt eller ikke lest innledningsteksten godt nok) eller ubevisst (for eksempel kan det være vanskelig å huske tilbake til hvordan studiesituasjonen var tidligere).

I kapittel 5 under går vi gjennom resultatene for hvert spørsmålsbatteri i både 2019 og 2020 og sammenligner disse. Vi ser både på gjennomsnittscorer på hvert spørsmål, men også på gjennomsnittet på indeksverdiene fordelt på de forskjellige utdanningskategoriene. Vi ser at svarene i det store og hele ikke ser ut til å være preget av koronapandemien, da gjennomsnittscorene i hovedsak holder seg stabile fra år til år.

Det er imidlertid et par unntak som er verdt å kommentere. I batteriet om fysisk læringsmiljø og infrastruktur ser vi en liten økning i tilfredsheten med «Utstyr til bruk i undervisning og øvrig studiearbeid». Hvis vi bryter ned resultatene på utdanningskategorier, ser vi også særlig samferdselsfag og økonomi- og administrasjonsfag har en økning i score på spørsmålene om utstyr og ikt-tjenester. Dette kan henge sammen med tiltak knyttet til overgangen til digital undervisning på institusjonene, men dette må naturligvis undersøkes nærmere før vi kan si noe sikkert.

For spørsmålsbatteriet om bruk av digitale verktøy er det en liten økning i gjennomsnittsverdiene fra året før, med noen forskjeller mellom utdanningskategoriene. Vi ser en særlig økning for helse og velferd, samferdsel og økonomi og administrasjon. For helse og velferd er det i all hovedsak spørsmålet om opplæring i bruk av relevante programmer som står for økningen, mens i utdanningene innenfor samferdsel og økonomi og administrasjon ser vi en markant økning i samtlige spørsmål. Det kan ikke utelukkes at overgangen til nettundervisning under koronapandemien kan ha bidratt til endringene i gjennomsnittscorene på spørsmålene om bruk av digitale verktøy. Dersom dette er tilfellet, er det grunn til å tro at denne overgangen har fungert forholdsvis godt.

Vi ser også at studentene jevnt over rapporterer høyere tidsbruk i år enn i fjor. Heltidsstudentene rapporterer høyere tidsbruk på egenstudier og betalt arbeid, mens deltidsstudentene rapporterer høyere tidsbruk først og fremst på betalt arbeid. Vi ser også at studentene innenfor helse- og velferdsfagene rapporterer økt tidsbruk på betalt arbeid, mens tidsbruken på organiserte læringsaktiviteter og egenstudier er forholdsvis stabil. Økt tidsbruk på egenstudier for heltidsstudentene og økt tid brukt på betalt arbeid for helsestudentene er endringer som ikke er overraskende i en slik pandemisituasjon. Det at dette slår ut i resultatene våre, gjør at det er nærliggende å tro at studentene i større grad

svarer for situasjonen under koronapandemien når de svarer på spørsmål om tidsbruk, enn når de svarer på de andre spørsmålene. En sannsynlig årsak til dette er nok at det er vanskeligere for respondentene å huske egen tidsbruk et par måneder tilbake i tid, enn for eksempel hvordan kvaliteten på undervisningen var.

5 Spørsmålsbatterier

5.1 Startkompetanse og studiestart

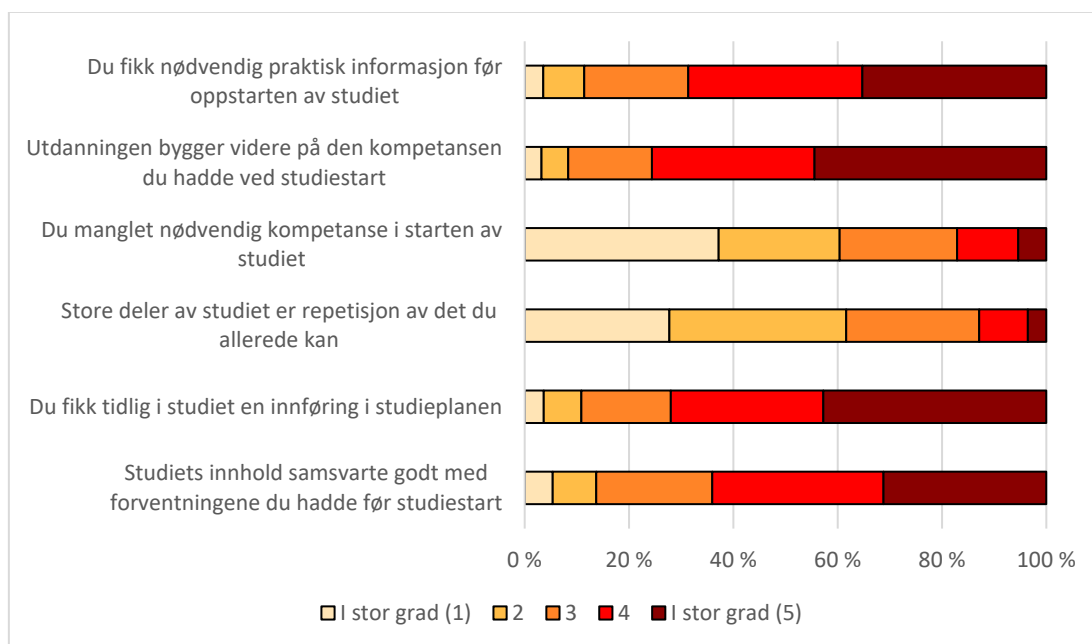
Spørsmålsbatteriet om startkompetanse og studiestart ble først inkludert i Studiebarometeret 2019. Spørsmålene er ment å fange opp studentenes opplevelse av oppstarten av studiet samt hvor godt studieprogrammet bygger videre på og tar høyde for kompetansen til studentene som kommer inn.

Studentene fikk 6 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad opplevde/opplever du at:»

- Du fikk nødvendig praktisk informasjon før oppstarten av studiet
- Utdanningen bygger videre på den kompetansen du hadde ved studiestart
- Du manglet nødvendig kompetanse i starten av studiet
- Store deler av studiet er repetisjon av det du allerede kan
- Du fikk tidlig i studiet en innføring i studieplanen
- Studiets innhold samsvarer godt med forventningene du hadde før studiestart

I 2020 ble det gjort noen mindre justeringer av batteriet. Inngangsspørsmålet ble endret fra «Hvor enig er du i følgende påstander:» til «I hvilken grad opplevde/opplever du at:», og svarskalaen fra «Ikke enig-helt enig» til «I liten grad-I stor grad». Samtlige spørsmålsformuleringer ble justert for å passe til den nye skalaen. I tillegg ble det gjort mer substansielle endringer i formuleringen av to av spørsmålene: «Studiet forutsetter kompetanse jeg ikke hadde ved studiestart» ble endret til «Du manglet nødvendig kompetanse i starten av studiet», og «Hele eller deler av studiet er repetisjon av det jeg allerede kan» ble endret til «Store deler av studiet er repetisjon av det du allerede kan». Endringene var først og fremst ment å bidra til at spørsmålene ble enklere å tolke for respondentene. På grunn av den mer substansielle omformuleringen vises det ikke tidsserier for disse to spørsmålene.

Figur 5.1 viser svarfordelingen for spørsmålene om startkompetanse og studiestart. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «I liten grad» og 5 er «I stor grad». Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». «Vet ikke»-andelen er forholdsvis lav for disse spørsmålene og varierer mellom 1 og 4 prosent.

Figur 5.1: Startkompetanse og studiestart – svarfordeling.

Vi ser at en forholdsvis stor andel av studentene svarer høyt (kategori 4 eller 5) på de to første og de to siste spørsmålene – mellom 60 og 70 prosent av respondentene velger disse kategoriene. Forholdsvis få av studentene svarer høyt på spørsmålene om de manglet nødvendig kompetanse i starten av studiet og om hele eller deler av studiet er en repetisjon av det de kan, og dersom man snur skalaen ligner fordelingen mye på de andre spørsmålene i batteriet. Alt i alt gir svarfordelingene et overordnet inntrykk av at det på nasjonalt nivå er få utfordringer med starten på studiene.

Vi viser ikke indeksverdi på dette batteriet fordi spørsmålene til sammen ikke kan sies å høre under ett spesifikt tema, men heller to. En faktoranalyse av spørsmålene tyder også på at disse ikke bør slås sammen til en indeks.

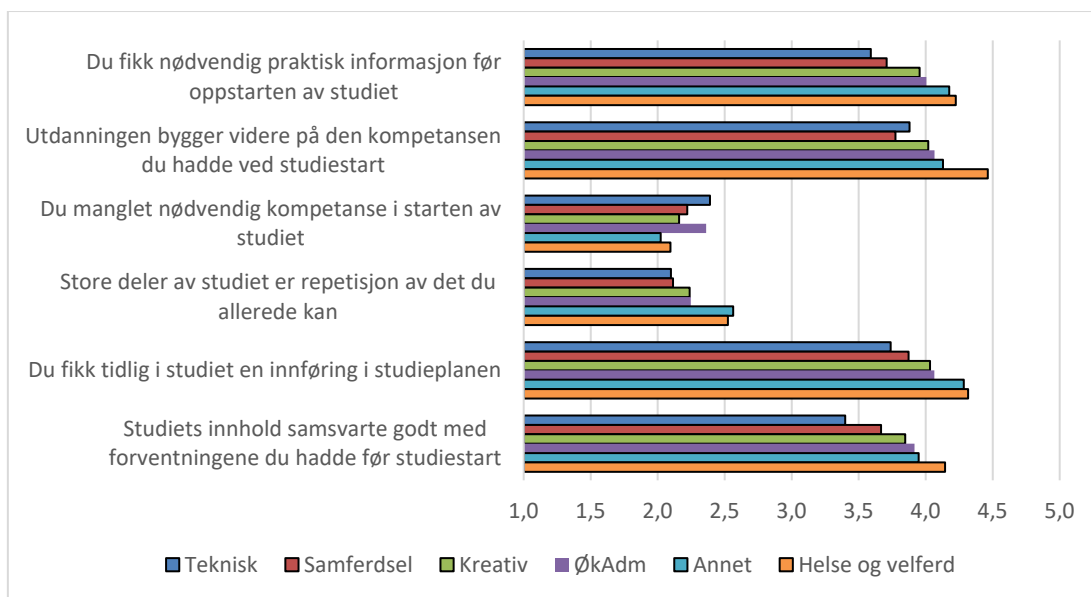
Tabell 5.1: Startkompetanse og studiestart - gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad opplevde/oplever du at:	2019	2020	N	sd
Du fikk nødvendig praktisk informasjon før oppstarten av studiet	3,8	3,9	6 547	1,1
Utdanningen bygger videre på den kompetansen du hadde ved studiestart	4,1	4,1	6 434	1,0
Du manglet nødvendig kompetanse i starten av studiet	-	2,2	6 349	1,2
Store deler av studiet er repetisjon av det du allerede kan	-	2,3	6 546	1,1
Du fikk tidlig i studiet en innføring i studieplanen	4,0	4,0	6 454	1,1
Studiets innhold samsvarte godt med forventningene du hadde før studiestart	3,7	3,8	6 502	1,1

Tabell 5.1 viser gjennomsnittsverdiene på hvert av spørsmålene i batteriet. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Tabellen under viser gjennomsnittsverdiene

på enkeltspørsmålene. Svarene viser at studentene i all hovedsak opplevde at utdanningen bygger videre på kompetansen de hadde ved studiestart, og at de fikk tidlig innføring i studieplanen. Studentene opplevde i noe mindre grad at studiet samsvarte med forventningene, og at de fikk nødvendig praktisk informasjon i forkanten av studiet. Studentene opplevde i liten grad at de manglet nødvendig kompetanse i starten av studiet, eller at store deler av studiet er repetisjon av det de allerede kan. Det er ingen betydelige endringer i snittverdier mellom 2019 og 2020.

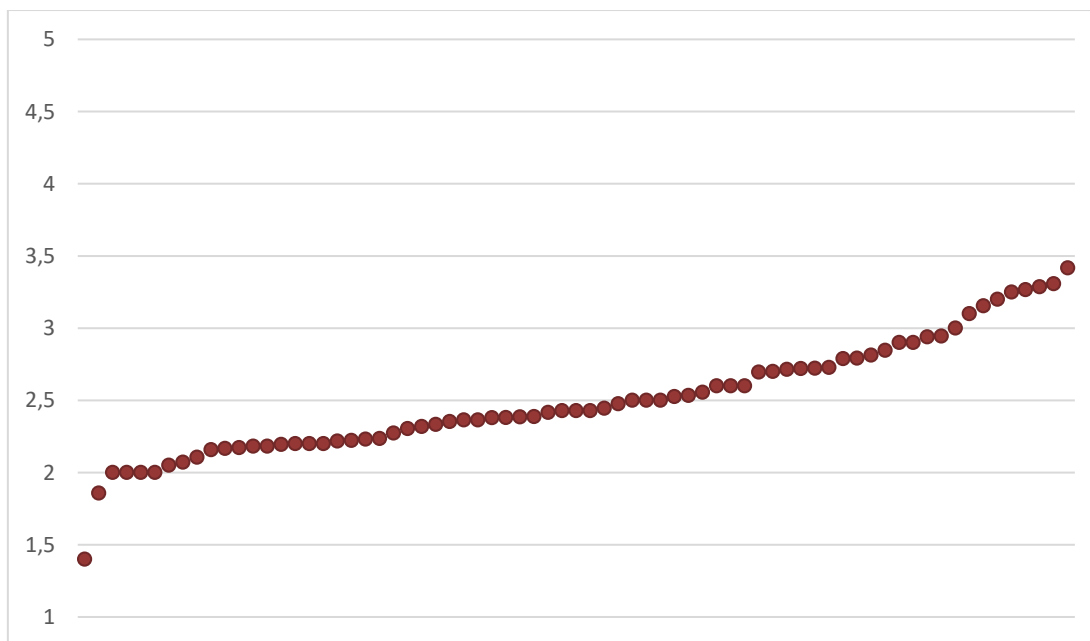
Når vi bryter ned resultatene på enkeltspørsmålene på utdanningskategorier, ser vi en noe interessant variasjon. Figur 5.2 viser gjennomsnittsverdiene på spørsmålene om startkompetanse og studiestart, fordelt på faglige utdanningskategorier. Blant annet scorer samferdsels- og tekniske fag konsekvent noe lavere enn de andre fagene på de fleste spørsmålene. Dette speiler imidlertid den relative overordnede tilfredsheten i disse studiene sammenlignet med de andre kategoriene – overordnet tilfredshet er ca. 3,8 og 3,7 for hhv. samferdsels- og tekniske fag, mens de andre fagene ligger mellom 4,0 (kreative fag) og 4,4 (helse- og velferdsfag). Vi ser dette mønsteret tydelig på blant annet spørsmålet om studentene «fikk nødvendig praktisk informasjon før oppstarten av studiet». Her skiller samferdsels- (3,7) og tekniske fag (3,8) seg ut med noe lavere gjennomsnittscore, sammenlignet med de andre utdanningskategoriene som ligger mellom 4,0 og 4,2. Spørsmålet om studentene fikk tidlig innføring i studieplanen har også tilsvarende resultater.

Figur 5.2: Gjennomsnittsverdier (skala: 1 I liten grad – 5 I stor grad) fordelt på faglig utdanningskategori på ulike spørsmål om startkompetanse og studiestart.

Alle utdanningskategoriene scorer forholdsvis høyt (3,8 eller over) på spørsmålet om utdanningen bygger videre på den kompetansen studentene hadde ved studiestart, men helse- og velferdsfagene skiller seg særlig ut med en snittscore på 4,5. Dette kan henge sammen med at mange av studentene på helseutdanningene (som utgjør en stor andel av studietilbudene i denne kategorien) tar dette som videreutdanning, og dermed har relativt høy fagspesifikk kompetanse når de går inn i studiet.

På spørsmålet om studentene opplevde at de manglet kompetanse scorer alle lavt (2,0–2,4), men de tekniske fagene og fagene innenfor økonomi og administrasjon scorer noe høyere enn de andre kategoriene. Dette kan tyde på at gapet mellom tidligere kompetanse og det de lærer i utdanningen er større for disse utdanningene. På spørsmålet om store deler av studiet er repetisjon av det studentene allerede kan scorer igjen alle lavt, men her skiller helse seg ut med noe høyere score enn de andre (2,5 vs. 2,1–2,2). Dette er det eneste spørsmålet i spørreskjemaet hvor helsefagene tilsynelatende kommer dårligst ut (dersom vi ser bort fra «annet»-kategorien). Vi tar her utgangspunkt i at det er uheldig om for mye av utdanningen oppleves som repetisjon. Det betyr ikke at det er et problem at utdanningene består av noe repetisjon. Dette vil kunne være nyttig for mange studenter. Når store deler av utdanningen imidlertid oppfattes som repetisjon, kan man lure på om man stiller høye nok krav til læringsutbyttet i enkelte utdanninger. Resultatene tilsier likevel ikke at dette er en gjennomgående utfordring for helseutdanningene nasjonalt. Som nevnt over er mange av de som tar fagskoleutdanning i helsefag erfarne helsefagarbeidere med gode forkunnskaper. Kandidatundersøkelsen til NIFU (2020) viste at fagskolestudentene i helse i liten grad fikk en endret stilling eller arbeidsoppgaver etter utdanningen, men at utdanningen ga en økt opplevelse av selvstendighet og trygghet i utførelsen av arbeidsoppgavene.⁷ En mulig årsak til det lille utslaget vi ser i påstanden nasjonalt kan derfor komme at utdanningen, for en del studenter, handler om å bli tryggere på den kunnskapen eller kompetansen man til en viss grad allerede har.

prosent av utdanningstilbudene scorer høyere enn det nasjonale snittet på 2,3 på dette spørsmålet, noe som bekrefter at dette er noe som preger helseutdanningene generelt. Samtidig er det betydelig variasjon i scorer mellom utdanningstilbudene, med gjennomsnittscorer i hovedsak mellom 2 og 3,4. Det tyder på større forekomst av repetisjon på noen helseutdanninger sammenlignet med andre.

Samtlige utdanningskategorier scorer mellom 3,4 og 3,9 på om studiets innhold samsvarer med forventningene, med unntak av helse og velferd som skiller seg ut med noe høyere score (4,1). Dette kan også henge sammen forekomsten av videreutdanning innenfor helsefagene, da disse studentene antageligvis i større grad vet hva de går til.

5.2 Undervisning

Spørsmålene i dette batteriet tar sikte på å måle studentenes grad av enighet med påstander knyttet til ulike deler av undervisningen. Det ble gjort større endringer i batteriet i 2019, men spørsmålene er uendret i 2020.⁸

Studentene fikk 9 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «Hvor enig er du i følgende påstander»:

- Lærerne gjør undervisningen engasjerende
- Lærerne formidler lærestoffet/pensumet på en forståelig måte
- Undervisningen dekker sentrale deler av studieplanen (pensum, læringsutbytte, etc.)
- Undervisningen er lagt opp til at studentene skal delta aktivt
- Undervisningen bidrar på en god måte til at jeg når læringsutbyttet for studiet/emnet
- Jeg har fått tilstrekkelig antall med tilbakemeldinger fra lærerne på mitt arbeid
- Jeg er fornøyd med den faglige veiledningen og diskusjonene med lærerne på studiet
- Lærerne gir konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet mitt
- Medstudentene mine gir konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet mitt

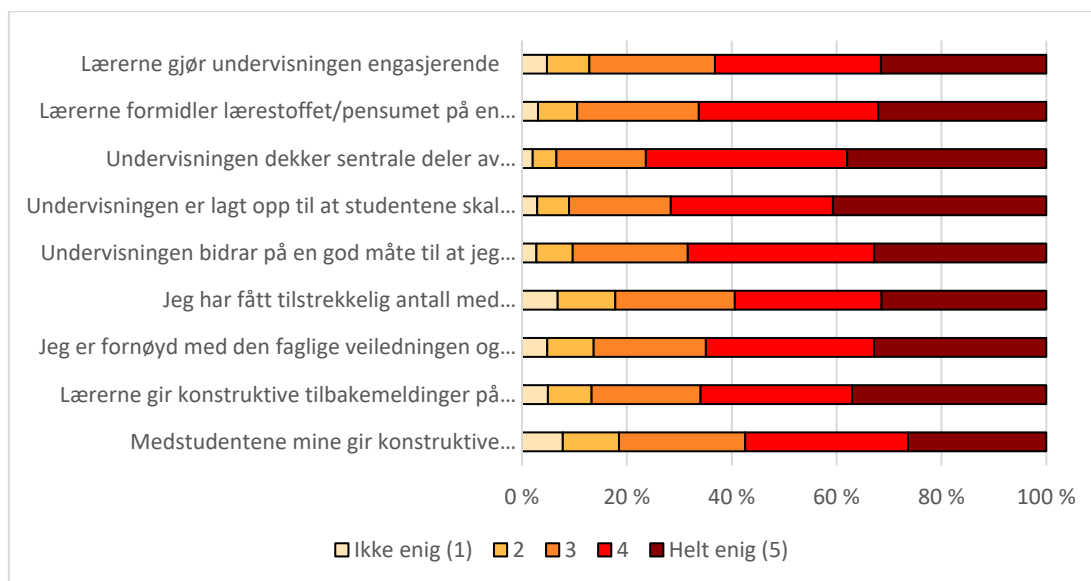
Figur 5.4 viser svarfordelingen for spørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «Ikke enig» og 5 er «Helt enig». Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». Andel «vet ikke» er forholdsvis lav for de fleste av spørsmålene (mellom 1,5 og 4 prosent), med unntak av «Medstudentene mine gir konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet mitt», som har en «vet ikke»-andel på 12 prosent.

Svarfordelingen viser at de fleste studentene svarer høyt på samtlige spørsmål (rundt 60 prosent svarer kategori 4 eller 5), og at det kun er små forskjeller mellom de ulike spørsmålene innenfor dette temaet. Det spørsmålet som flest av studentene (70 prosent) sier seg enige med, er spørsmålet om hvordan undervisningen samsvarer med studie-

⁸ Endringene som ble gjort i 2019 er beskrevet på side 10 i «Studiebarometeret for fagskolestudenter 2019: hovedtendenser»:

https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/2019/fagskole/studiebarometeret-fagskoler_hovedtendenser_4-2019.pdf.

planen. Spørsmålet om man får konstruktive tilbakemeldinger fra medstudenter har den laveste andelen som er enige i påstanden (under 60 prosent).

Figur 5.4: Undervisning – svarfordeling.

Tabell 5.2 viser gjennomsnittsverdiene på hvert av spørsmålene i batteriet i 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Svarene viser at studentene i all hovedsak er enige i påstandene som stilles, og det er kun mindre forskjeller mellom spørsmålene. Dersom det er en tendens, så er studentene kanskje noe mindre positive til tilbakemeldingene og omfanget av disse, enn de virker å være til selve undervisningen. Bortsett fra en marginal økning i snittscorer på noen spørsmål er det ingen markante endringer i scorene fra 2019 til 2020.

Tabell 5.2: Undervisning - gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor enig er du i følgende påstander:	2019	2020	N	sd
Lærerne gjør undervisningen engasjerende	3,7	3,8	6 325	1,1
Lærerne formidler lærestoffet/pensumet på en forståelig måte	3,8	3,8	6 327	1,1
Undervisningen dekker sentrale deler av studieplanen (pensum, læringsutbytte, etc.)	4,0	4,1	6 217	1,0
Undervisningen er lagt opp til at studentene skal delta aktivt	4,0	4,0	6 312	1,1
Undervisningen bidrar på en god måte til at jeg når læringsutbyttet for studiet/emnet	3,8	3,9	6 306	1,0
Jeg har fått tilstrekkelig antall med tilbakemeldinger fra lærerne på mitt arbeid	3,6	3,7	6 381	1,2
Jeg er fornøyd med den faglige veiledningen og diskusjonene med lærerne på studiet	3,8	3,8	6 333	1,1
Lærerne gir konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet mitt	3,8	3,8	6 363	1,2
Medstudentene mine gir konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet mitt	3,6	3,6	5 706	1,2
Undervisning – indeks	3,8	3,8	6 478	0,9

Tabell 5.3: Undervisning – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,1	4,1
Helse og velferd	4,2	4,2
Kreativ	4,0	4,0
Samferdsel	3,6	3,6
Teknisk	3,4	3,5
ØkAdm	3,9	4,0

Tabell 5.3 viser gjennomsnittsverdiene for indeksen «undervisning» i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategori. Vi ser at det er variasjon på tvers av utdanningskategoriene med henhold til hvor tilfredse studentene er med undervisning og veiledning. I 2020 scorer helse- og velferdsfagene høyest (4,2), mens vi finner samferdsels- og tekniske fag i den andre enden av skalaen med en snittscore på henholdsvis 3,5 og 3,6. Det er ingen vesentlig endring i scorer mellom 2019 og 2020.

5.3 Studie- og læringsmiljø

Spørsmålene om studie- og læringsmiljø er ment å dekke to dimensjoner – det psykososiale miljøet på studiet, i tillegg til det fysiske læringsmiljøet og infrastruktur. De to dimensjonene dekkes av to sett med spørsmål, presentert på ulike sider i spørreundersøkelsen. Det regnes ut indekser både for spørsmålsbatteriene separat og sammen.

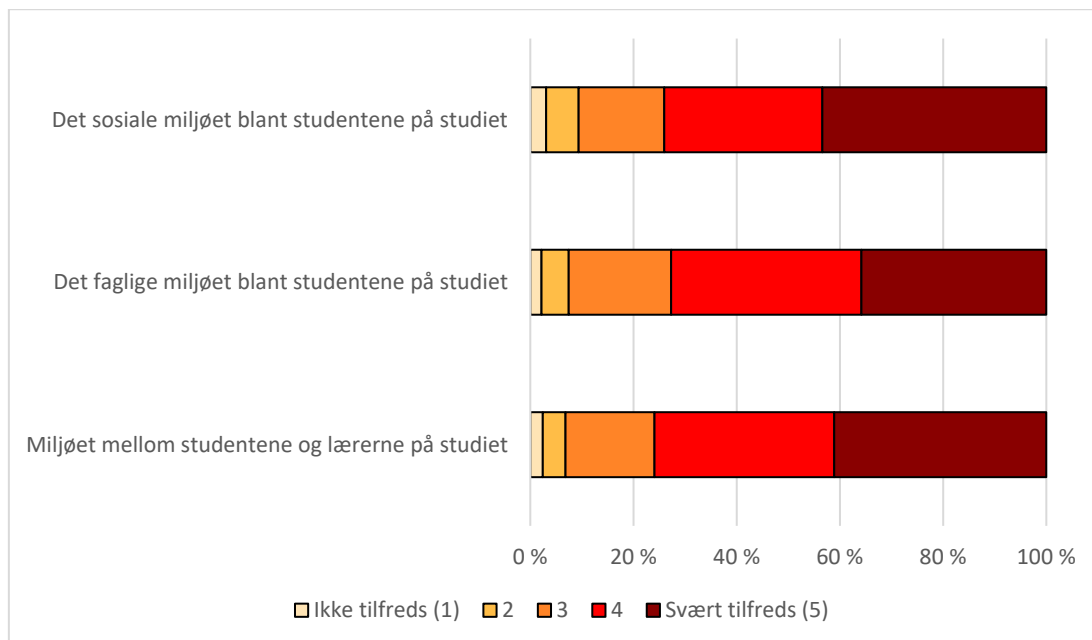
Studentene fikk til sammen 8 spørsmål, fordelt på to batterier, med den innledende teksten «Hvor tilfreds er du med»:

- Det sosiale miljøet blant studentene på studiet
- Det faglige miljøet blant studentene på studiet
- Miljøet mellom studentene og lærerne på studiet
- Lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid
- Utstyr til bruk i undervisning og øvrig studiearbeid
- Faglige relevante nettressurser, bibliotekstjenester etc.
- IKT-tjenester som tilbys av fagskolen (programvare, læringsplattform etc.)
- Digitalt verktøy som brukes i selve nettundervisningen.

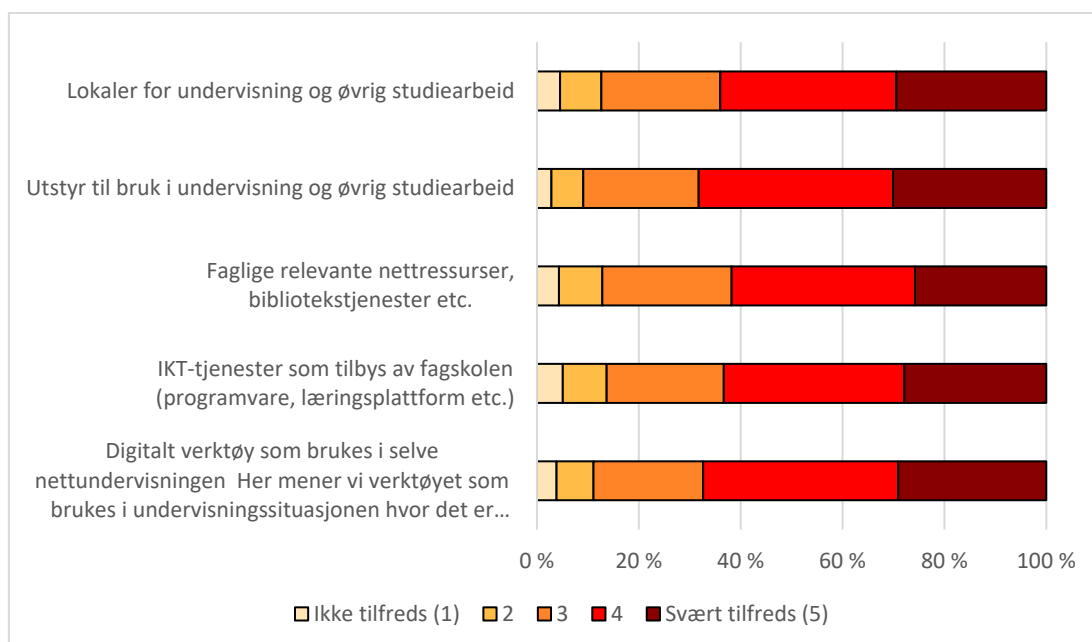
De tre første spørsmålene handlet om faglig og sosialt læringsmiljø, mens de fem siste handlet om fysisk læringsmiljø og infrastruktur. De to første av spørsmålene om fysisk læringsmiljø ble ikke stilt til studenter på nettutdanninger, mens det siste ikke ble stilt til studenter som følger undervisning på campus. Fagskolestudentene er godt fornøyde med det sosiale og faglige læringsmiljøet. De er derimot noe mindre fornøyde med det fysiske læringsmiljøet, selv om resultatene er jevnt over gode også her.

Figur 5.5 og 5.6 viser svarfordelingen på de enkelte spørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «ikke tilfreds» og 5 er «svært tilfreds». Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». Andelen «vet ikke» er noe høyere for disse spørsmålene sammenlignet med andre spørsmål i undersøkelsen og varierer fra ca. 2 til 12 prosent. Spørsmålene med høyest «vet ikke»-andel inkluderer

samtlig spørsmål om faglig og sosialt læringsmiljø (6–10 prosent) og spørsmålene om «faglig relevante nettressurser, bibliotekstjenester o.l.» (12 prosent) og IKT-tjenester (7 prosent). Det er i all hovedsak nettstudentene som ikke svarer på spørsmålene om læringsmiljø. Dette kan tyde på at nettstudentene ikke er opptatt av læringsmiljø, men også at tilretteleggingen for læringsmiljøet for nettstudenter kan bli bedre.

Figur 5.5: Sosialt og faglig læringsmiljø, svarfordeling.

Figur 5.6: Fysisk læringsmiljø / infrastruktur, svarfordeling.

Over 75 prosent av studentene svarer 4 eller 5 på alle enkeltspørsmålene under sosialt og faglig læringsmiljø, mens over 60 prosent svarer 4 eller 5 på spørsmålene om fysisk

læringsmiljø. Det er kun mindre forskjeller mellom spørsmål innad i de to spørsmåls-batteriene.

Tabell 5.4 viser gjennomsnittsverdiene for hvert spørsmål i de to batteriene. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater.

Tabell 5.4: Studie- og læringsmiljø. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor tilfreds er du med:	2019	2020	N	sd
Det sosiale miljøet blant studentene på studiet	4,1	4,0	5 806	1,1
Det faglige miljøet blant studentene på studiet	4,0	4,0	5 872	1,0
Miljøet mellom studentene og lærerne på studiet	4,0	4,1	5 997	1,0
Sosialt og faglig læringsmiljø - indeks	4,1	4,0	6 083	0,8
Lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid	3,7	3,8	5 366	1,1
Utstyr til bruk i undervisning og øvrig studiearbeid	3,7	3,9	5 257	1,0
Faglige relevante nettressurser, bibliotekstjenester etc.	3,7	3,7	5 592	1,1
IKT-tjenester som tilbys av fagskolen (programvare, læringsplattform etc.)	3,6	3,7	5 878	1,1
Digitalt verktøy som brukes i selve	3,7	3,8	2 209	1,1
Fysisk læringsmiljø og infrastruktur - indeks	3,7	3,8	6 297	0,9
Studie- og læringsmiljø - total indeks	3,8	3,9	6 378	0,9

Vi ser få større endringer fra 2019 til 2020, men en tendens mot positiv utvikling der det forekommer. Unntaket er spørsmålet om utstyr til bruk i undervisning og studiearbeid, der snittverdien økt med 0,2 siden fjoråret. Resultatene bekrefter også tendensen til at studentene gir høyere score på sosialt og faglig miljø kontra fysisk miljø og infrastruktur.

Tabell 5.5: Sosial og faglig læringsmiljø – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,2	4,2
Helse og velferd	4,2	4,1
Kreativ	4,0	4,1
Samferdsel	4,1	4,1
Teknisk	4,0	3,9
ØkAdm	3,8	3,9

Tabell 5.6: Fysisk læringsmiljø / infrastruktur – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,0	4,0
Helse og velferd	3,9	4,0
Kreativ	3,6	3,6
Samferdsel	3,5	3,7
Teknisk	3,5	3,6
ØkAdm	3,7	3,9

Tabell 5.5 og 5.6 viser gjennomsnittsverdiene i 2019 og 2020 for indeksene sosialt og faglig læringsmiljø og fysisk læringsmiljø/infrastruktur fordelt på utdanningskategori. Også for disse batteriene ser vi variasjon på tvers av utdanningskategoriene. For sosialt og faglig miljø scorer helsefagene, kreative fag og samferdselsfag høyest, med tekniske fag og økonomi og administrasjonsfag rett bak. Vi ser imidlertid ikke store forskjeller mellom utdanningskategoriene, og ingen kategorier med lave scorer. For fysisk læringsmiljø er det større variasjon mellom utdanningskategoriene, med scorer mellom 3,6 og 4,0. Helse- og velferdsfagene ligger på topp sammen med økonomi og administrasjon, med samferdselsfagene rett bak og tekniske og kreative fag på bunn. Vi ser få endringer fra år til år for de fleste utdanningskategoriene, men på fysisk læringsmiljø skiller samferdsel og økonomi og administrasjon seg ut med en økning i indeksen fysisk læringsmiljø/infrastruktur på rundt 0,2. Når vi bryter ned på enkeltspørsmålene for disse to utdanningskategoriene, ser vi en solid økning i scorene på spørsmålene om lokaler, utstyr og ikt-tjenester for både samferdsel og økonomi og administrasjon. En mulig forklaring på økningen på særlig spørsmålene om utstyr og ikt-tjenester *kan* være ekstratiltak satt inn som følge av koronapandemien, men dette må undersøkes nærmere for å kunne fastslå noe med sikkerhet.

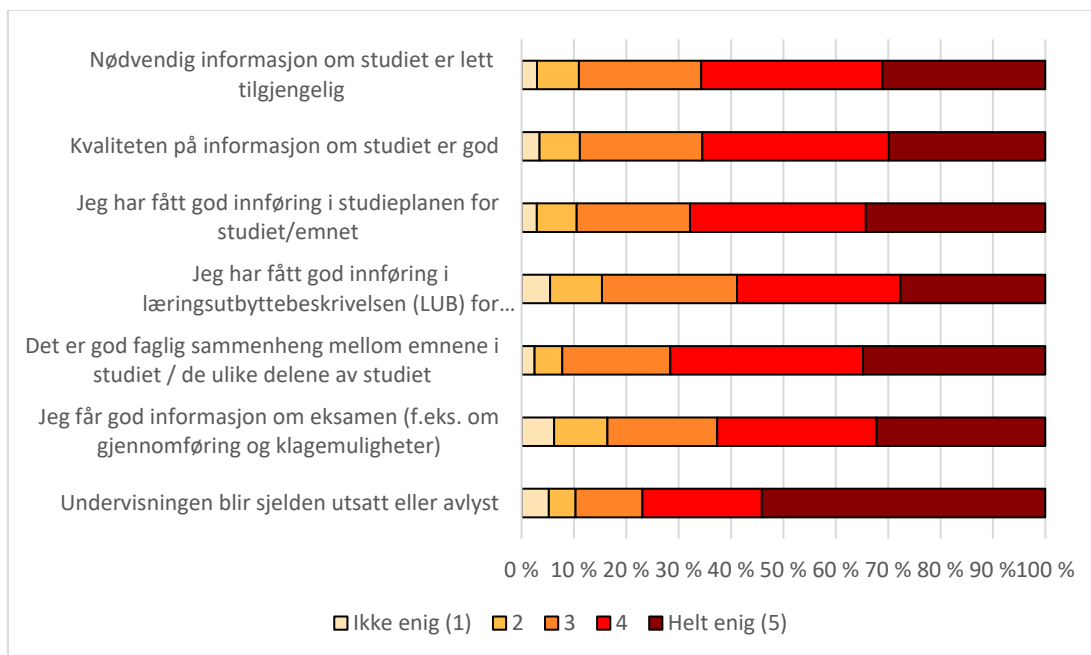
5.4 Organisering av studiet

I batteriet om organisering av studiet har vi som mål å kartlegge hvordan studentene opplever den administrative og faglige organisasjonen av utdanningstilbudet og inneholder spørsmål om informasjon (om eksamen og studiet generelt), praktisk tilrettelegging og faglig sammenheng mellom emnene. Det ble ikke gjort endringer i spørsmålsbatteriet i 2020.

Studentene fikk 7 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «Hvor enig er du i følgende påstander»:

- Nødvendig informasjon om studiet er lett tilgjengelig
- Kvaliteten på informasjon om studiet er god
- Jeg har fått god innføring i studieplanen for studiet/emnet
- Jeg har fått god innføring i læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) for studiet/emnet
- Det er god faglig sammenheng mellom emnene i studiet / de ulike delene av studiet
- Jeg får god informasjon om eksamen (f.eks. om gjennomføring og klagemuligheter)
- Undervisningen blir sjelden utsatt eller avlyst

Figur 5.7 viser svarfordelingene på de enkelte spørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «ikke enig» og 5 er «helt enig». Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». Andel som svarer «vet ikke» er svært lav for de fleste spørsmålene, men spørsmålene om innføring i LUB (8 prosent) og informasjon om eksamen (6 prosent) skiller seg noe ut. At «vet ikke»-andelen er noe høyere på akkurat disse kan være et tegn på at dette i mindre grad er kjent for studentene og derfor noe fagskolene bør jobbe videre med, men det kan også komme av at disse påstandene ikke oppleves som relevante for enkelte av studentene (f.eks. kan det være at enkelte ikke ha vært igjennom en eksamen ennå).

Figur 5.7: Organisering av studiet, svarfordeling.

Jevnt over svarer rundt 60 prosent av respondentene at de er enige i påstandene, med unntak av spørsmålene om den faglige sammenhengen mellom emnene og om undervisningen sjelden blir avlyst eller utsatt, der andelen ligger over 70 prosent. Det er også verdt å merke seg at rundt 15 prosent av studentene er lite eller ikke enige i at de får god innføring i læringsutbyttebeskrivelsene og god informasjon om eksamen. Dette tyder på at enkelte fagskoler og utdanningstilbud har et forbedringspotensial på disse områdene.

Tabell 5.7 viser gjennomsnittsverdiene på enkeltspørsmålene i 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. I all hovedsak ligger årets resultater tett opptil fjorårets med unntak av spørsmålet om innføring i LUB, som ser en økning på 0,2 prosentpoeng siden 2019. Selv om en økning på 0,2 kan virke lite, så er dette en merkbar endring på nasjonalt nivå. Det kan indikere at man på flere fagskoler eller utdanningstilbud har jobbet med å bedre innføringen i læringsutbyttebeskrivelsen. Svarene viser at studentene i all hovedsak er positive til organiseringen av studiet, men at det er noen mindre forskjeller mellom de ulike spørsmålene. Spørsmålene om innføring i LUB og informasjon om eksamen skiller seg ut med en forholdsvis lav gjennomsnittsverdi (3,7), mens vi på den andre siden ser at studentene i liten grad opplever at undervisningen blir utsatt eller avlyst (4,1).

Tabell 5.7: Organisering av studiet. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor enig er du i følgende påstander:	2019	2020	N	sd
Nødvendig informasjon om studiet er lett tilgjengelig	3,8	3,8	6 177	1,0
Kvaliteten på informasjon om studiet er god	3,7	3,8	6 184	1,1
Jeg har fått god innføring i studieplanen for studiet/emnet	3,8	3,9	6 181	1,1

Jeg har fått god innføring i læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) for studiet/emnet	3,5	3,7	5 758	1,1
Det er god faglig sammenheng mellom emnene i studiet / de ulike delene av studiet	3,9	4,0	6 124	1,0
Jeg får god informasjon om eksamen (f.eks. om gjennomføring og klagemuligheter)	3,7	3,7	5 857	1,2
Undervisningen blir sjelden utsatt eller avlyst	4,1	4,2	5 972	1,1
Organisering - indeks	3,8	3,9	6 243	0,9

Tabell 5.8 viser gjennomsnittsverdiene for indeksen Organisering av studiet i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategori. I 2020 ser vi at det er noe variasjon på tvers av utdannings-type når det gjelder hvor tilfredse studentene er med hvordan studiet er organisert. Helse- og velferdsfag kommer nok en gang best ut (4,2), med økonomi og administrasjon og kreative fag rett etter (hhv. 4,0 og 3,9). Tekniske fag kommer lavest ut, med en snittscore på 3,5. Det er ingen tydelige endringer i score mellom 2019 og 2020, muligens med unntak av økonomi- og administrasjonsfagene.

Innenfor dette temaet har NOKUT også laget en temaside som handler om organisering av teknisk fagskoleutdanning. Denne siden kan dere finne her: www.nokut.no/temasider-om-kvalitet-i-fagskoleutdanning

Tabell 5.8: Organisering av studiet – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,1	4,1
Helse og velferd	4,2	4,2
Kreativ	3,9	3,9
Samferdsel	3,6	3,7
Teknisk	3,5	3,5
ØkAdm	3,8	4,0

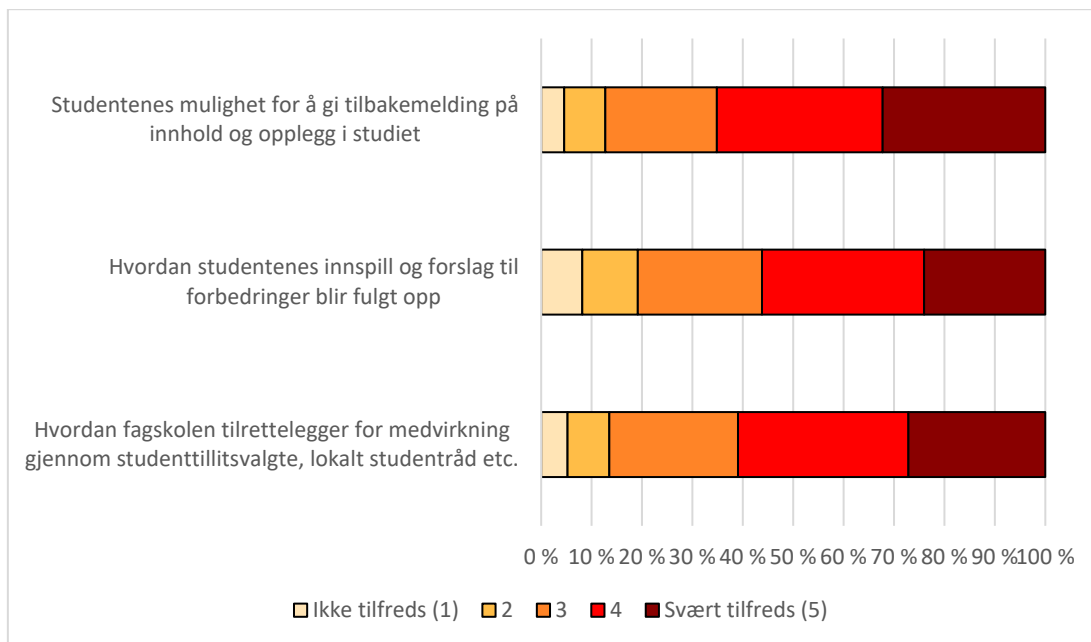
5.5 Medvirkning

Spørsmålene i dette batteriet tar sikte på å måle hvor tilfredse studentene er med mulighetene for medvirkning på utdanningstilbudet og inneholder spørsmål om blant annet tilrettelegging for formelle studentorganer og muligheter for å gi innspill og bidrag til forbedring av utdanningstilbudet. Det ble ikke gjort endringer i spørsmålsbatteriet i 2020.

Studentene fikk 3 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «Hvor tilfreds er du med»:

- Studentenes mulighet for å gi tilbakemelding på innhold og opplegg i studiet
- Hvordan studentenes innspill og forslag til forbedringer blir fulgt opp
- Hvordan fagskolen tilrettelegger for medvirkning gjennom studenttillitsvalgte, lokalt studentråd etc.

Figur 5.8 viser svarfordelingen på enkeltspørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «ikke tilfreds» og 5 er «svært tilfreds». Det var også mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». Som i tidligere år er andelen som svarte «vet ikke/ ikke relevant» forholdsvis høy for de to siste spørsmålene: omtrent 13 prosent for spørsmålet om studentenes innspill følges opp, og hele 21 prosent for spørsmålet om hvordan fagskolen legger til rette for medvirkning. Selv om andelen er høy i alle typer utdanninger, er den særlig høy blant nettstudentene (henholdsvis 41 og 56 prosent på spørsmålene over).

Figur 5.8: Medvirkning, svarfordeling.

Vi ser at rett over 60 prosent av studentene svarer at de er tilfredse, eller svært tilfredse, med mulighetene for å gi tilbakemeldinger på studiet, men den tilsvarende andelen for hvordan innspillene blir fulgt opp er noe lavere. Det er verdt å merke seg at ca. 20 prosent av studentene er lite eller ikke er tilfredse med hvordan forslag til forbedringer blir fulgt opp. Årsaken til dette kan både være at en del fagskoler ikke er gode nok på å følge opp innspill og forslag fra studentene, men også at de gjør det på en god måte, men ikke klarer å kommunisere dette godt nok til studentene.

Tabell 5.9 viser gjennomsnittsverdiene på enkeltspørsmålene i 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Resultatene i 2020 avviker ikke nevneverdig fra resultatene året før. Svarene viser at studentene er noe mer fornøyde med mulighetene for å gi tilbakemeldinger på studiet enn hvordan de blir fulgt opp. Studentene er også i all hovedsak noenlunde fornøyd med hvordan fagskolen tilrettelegger for studentmedvirkning. Samtidig er medvirkningsindeksen en av de indeksene som studentene vurderer lavest i Studiebarometeret for fagskoler.

Tabell 5.9: Medvirkning. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor tilfreds er du med:	2019	2020	N	sd
Studentenes mulighet for å gi tilbakemelding på innhold og opplegg i studiet	3,7	3,8	5 895	1,1
Hvordan studentenes innspill og forslag til forbedringer blir fulgt opp	3,5	3,5	5 353	1,2
Hvordan fagskolen tilrettelegger for medvirkning gjennom studenttillitsvalgte, lokalt studentråd etc.	3,6	3,7	4 864	1,1
Medvirkning - indeks	3,6	3,7	6 012	1,0

Tabell 5.10 viser gjennomsnittsverdiene for indeksen Medvirkning i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategoriene. Her ser vi at spennet i gjennomsnittscorer er relativt stort, med 0,5 prosentpoeng forskjell mellom helse og velferd på topp (4,1) og tekniske fag i bunn (3,4). Det er få større endringer fra 2019, med unntak av økonomi- og administrasjonsfagene som har en økning på ca. 0,2. Det kan være verdt å undersøke nærmere hvorvidt det er gjort tiltak på dette området innenfor utdanningskategorien.

Tabell 5.10: Medvirkning – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,0	4,0
Helse og velferd	4,0	4,1
Kreativ	3,7	3,7
Samferdsel	3,4	3,5
Teknisk	3,3	3,4
ØkAdm	3,6	3,8

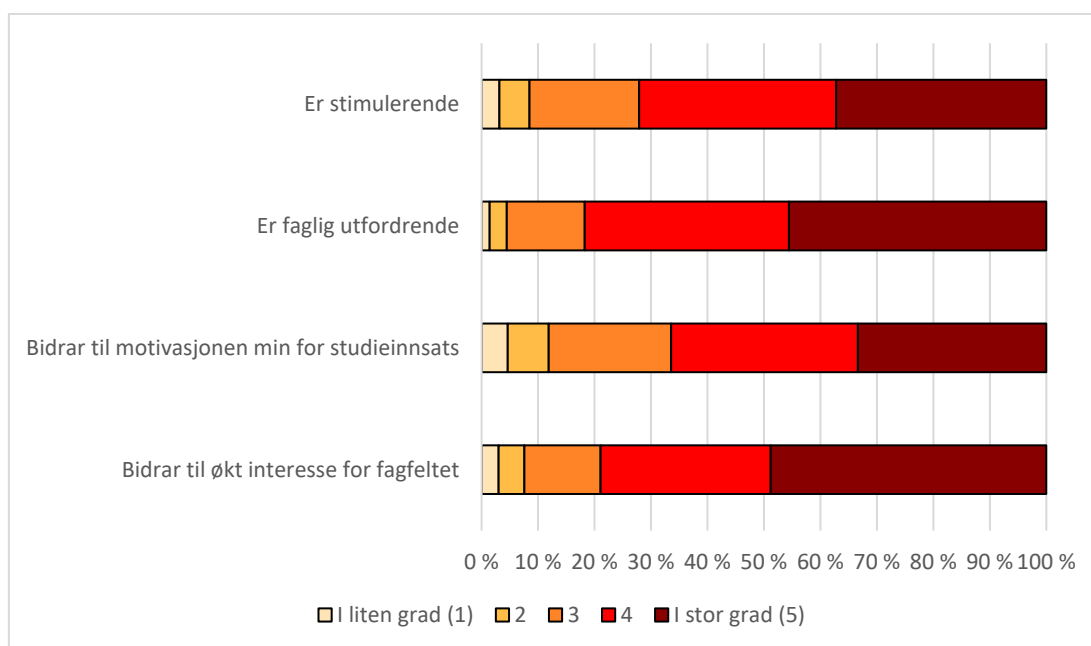
5.6 Inspirasjon

Dette spørsmålsbatteriet tar sikte på å avdekke i hvilken grad utdanningstilbudet bidrar til å «inspirere» studentene. Det inneholder spørsmål om i hvilken grad studentene mener studiet er stimulerende og utfordrende, og i hvilken grad det bidrar til motivasjon for studieinnsats og til å øke interessen for fagfeltet. Det ble ikke gjort endringer i spørsmålsbatteriet i 2020.

Studentene fikk 4 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad mener du at studiet»:

- Er stimulerende
- Er faglig utfordrende
- Bidrar til motivasjonen min for studieinnsats
- Bidrar til økt interesse for fagfeltet

Figur 5.9 viser svarfordelingen på enkeltspørsmålene Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «i liten grad» og 5 er «i stor grad». Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». Andel som svarte «vet ikke» er svært lav, mellom 0,5 og 2 prosent, og indikerer at respondentene forstår spørsmålene godt og oppfatter dem som relevante.

Figur 5.9: Inspirasjon, svarfordeling.

Svarfordelingen viser at på de fleste spørsmålene svarer rundt 65 prosent eller mer kategori 4 eller 5. Over 80 prosent svarer 4 eller 5 på om studiet er faglig utfordrende og om det bidrar til økt interesse for fagfeltet, mens den tilsvarende andelen er i overkant av 60 prosent på spørsmålet om studiet er stimulerende. Det er relativt få studenter som svarer negativt på spørsmålene – mellom 5 og 12 prosent svarte kategori 1 eller 2.

Tabell 5.11 viser gjennomsnittsverdiene på enkeltspørsmålene for 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Det er ingen større endringer i snittverdiene sammenlignet med fjorårets resultater. Svarene viser at studentene mener studiet er faglig utfordrende og bidrar til økt interesse for fagfeltet i noe større grad enn at studiet er stimulerende eller motiverer til studieinnsats.

Tabell 5.11: Inspirasjon. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad mener du at studiet:	2019	2020	N	sd
Er stimulerende	4,0	4,0	5 967	1,0
Er faglig utfordrende	4,3	4,2	6 084	0,9
Bidrar til motivasjonen min for studieinnsats	3,8	3,8	6 085	1,1
Bidrar til økt interesse for fagfeltet	4,1	4,2	6 077	1,0
Inspirasjon - indeks	4,0	4,0	6 106	0,9

Tabell 5.12 viser årets gjennomsnittsverdier for indeksen Inspirasjon i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategori. Også her ser vi en del variasjon i 2020 på tvers av kategoriene, igjen med helse- og velferdsfagene på topp (4,1) og samferdsels- (3,5) og tekniske fag (3,4) på bunn. Vi ser også en moderat økning på 0,2 for samferdselsdagene. Økningen ser hovedsakelig ut til å være forårsaket av en høyere score på spørsmålene om studiet er stimulerende, bidrar til motivasjon for studieinnsats og bidrar til økt interesse for fagfeltet, der snittscoren økte med mellom 0,1 og 0,2 fra 2019.

Tabell 5.12: Inspirasjon – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

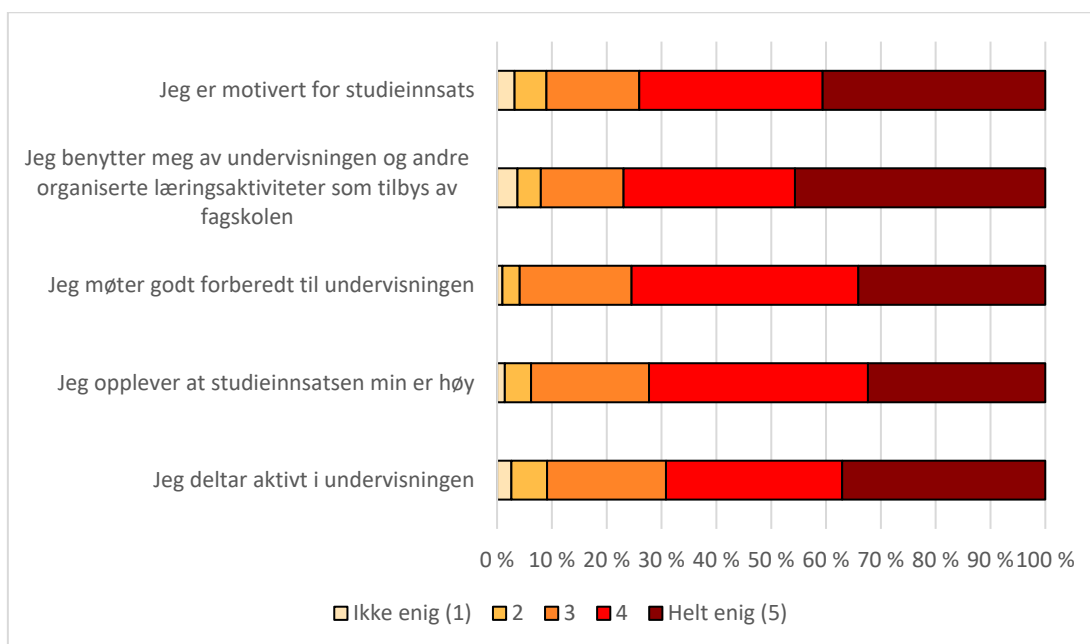
Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,3	4,2
Helse og velferd	4,4	4,4
Kreativ	4,1	4,2
Samferdsel	3,7	3,9
Teknisk	3,8	3,8
ØkAdm	4,1	4,1

5.7 Eget engasjement

I dette spørsmålsbatteriet blir studentene spurt om sitt eget engasjement og motivasjon for studiene. Spørsmålene er ikke endret i 2020.

Studentene fikk 5 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene»:

- Jeg er motivert for studieinnsats
- Jeg benytter meg av undervisningen og andre organiserte læringsaktiviteter som tilbys av fagskolen
- Jeg møter godt forberedt til undervisningen
- Jeg opplever at studieinnsatsen min er høy
- Jeg deltar aktivt i undervisningen

Figur 5.10: Eget engasjement, svarfordeling.

I figur 5.10 vises svarfordelingene for alle enkeltpørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «ikke enig» og 5 er «helt enig». Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». «Vet ikke»-andelen er svært lav (under 1 prosent) for spørsmålene om studieinnsats, og noe høyere (ca. 4–5 prosent) for spørsmålene om undervisningen.

På alle spørsmålene er rundt 70 prosent av studentene enige (kategori 4 og 5) i påstandene som stilles. Figuren viser også at under 10 prosent svarer lavt (kategori 1 eller 2) på samtlige spørsmål.

I tabell 5.13 vises gjennomsnittsverdiene på enkeltspørsmålene i 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Årets snittverdier er forholdsvis høye, som året før. Med unntak av spørsmålet om respondenten deltar aktivt i undervisningen ligger alle snittverdiene på 4 eller over. Det er heller ingen større endringer i verdier fra året før. Indeksen for batteriet er blant de høyeste i undersøkelsen og indikerer at studentene oppfatter at de er motiverte for og engasjerte i studiet sitt.

Tabell 5.13: Eget engasjement. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:	2019	2020	N	sd
Jeg er motivert for studieinnsats	4,1	4,0	5 932	1,0
Jeg benytter meg av undervisningen og andre organiserte læringsaktiviteter som tilbys av fagskolen	4,1	4,1	5 681	1,0
Jeg møter godt forberedt til undervisningen	4,0	4,0	5 708	0,9
Jeg opplever at studieinnsatsen min er høy	4,0	4,0	5 945	0,9
Jeg deltar aktivt i undervisningen	4,0	3,9	5 695	1,0
Eget engasjement - indeks	4,0	4,0	5 967	0,8

I tabell 5.14 vises gjennomsnittsverdiene for indeksen Eget engasjement i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategori. Det er kun mindre variasjon på tvers av utdanningskategorier for denne indeksen – kun tekniske fag (3,8) skiller seg ut med en snittverdi under 4. Det er heller ingen betydelige endringer sammenlignet med fjoråret.

Tabell 5.14: Eget engasjement – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,3	4,2
Helse og velferd	4,3	4,2
Kreativ	4,2	4,1
Samferdsel	3,9	4,0
Teknisk	3,8	3,8
ØkAdm	4,1	4,0

5.8 Arbeidslivstilknytning

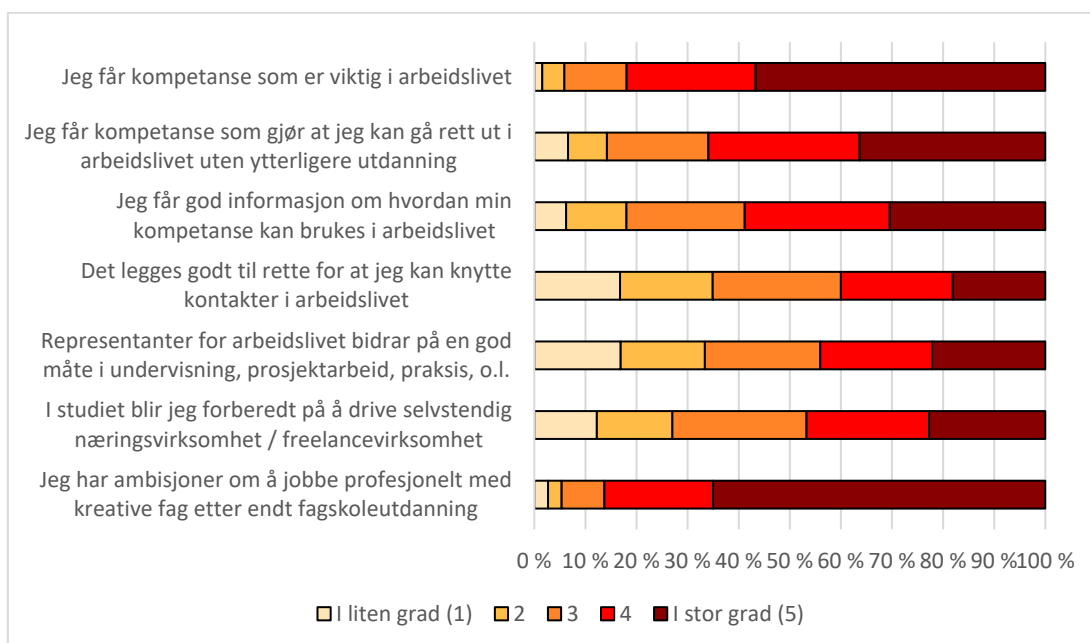
Spørsmålene i dette batteriet tar sikte på å måle hvorvidt studentene mener at studiet har god tilknytning til arbeidslivet. Spørsmålsbatteriet gjennomgikk omfattende endringer i 2019, og spørsmålene kan sorteres i tre ulike kategorier. De første tre handler om studentenes oppfattelse av arbeidslivsrelevansen og informasjonen de får om dette, de to neste om studentenes oppfattelse av kontakten med arbeidslivet gjennom utdanningen, mens de to siste er spørsmål spesifikt rettet mot studenter som studerer kreative fag og er kun stilt til disse studentene. Det ble ikke gjort endringer i batteriet i 2020.

Alle studentene fikk 5 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «Hvor enig er du i følgende påstander»:

- Jeg får kompetanse som er viktig i arbeidslivet
- Jeg får kompetanse som gjør at jeg kan gå rett ut i arbeidslivet uten ytterligere utdanning
- Jeg får god informasjon om hvordan min kompetanse kan brukes i arbeidslivet
- Det legges godt til rette for at jeg kan knytte kontakter i arbeidslivet
- Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.

Studentene i kreative fag fikk i tillegg de følgende 2 spørsmålene:

- Jeg har ambisjoner om å jobbe profesjonelt med kreative fag etter endt fagskoleutdanning
- I studiet blir jeg forberedt på å drive selvstendig næringsvirksomhet / freelancevirksomhet

Figur 5.11: Tilknytning til arbeidslivet, svarfordeling. De to siste spørsmålene ble kun stilt til studenter som studerer kreative fag.

Figur 5.11 viser svarfordelingen for spørsmålene i batteriet. Svarkategoriene går fra «i liten grad» (1) til «i stor grad» (5). Det var også mulig å svare «vet ikke/ikke relevant». Andelen som svarte «vet ikke/ikke relevant» varierer betraktelig mellom spørsmålene. Hele 17 prosent svarte «vet ikke» på spørsmålet om representanter for arbeidslivet bidrar iblant annet undervisning og prosjektarbeid, mens andelen er henholdsvis 13 og 11 prosent for spørsmålene om det legges til rette for å knytte kontakter i arbeidslivet og om man får kompetanse som gjør at man kan gå rett ut i arbeidslivet. Årsaken til den høye andelen kan henge sammen med at spørsmålene enten dekker ting studentene ikke har opplevd ennå eller som omhandler framtidige situasjoner i arbeidsmarkedet. For de to siste spørsmålene i batteriet er «vet ikke»-andelen på rundt 6 prosent.

Et stort flertall, rundt 80 prosent, svarte 4 eller 5 på det første spørsmålet om hvorvidt de får kompetanse som er viktig i arbeidslivet. Omtrent 65 prosent svarte det samme på

spørsmålet om de får kompetanse som gjør at de kan gå rett ut i arbeidslivet. Kun 40 prosent av studentene var enige (4 eller 5) i spørsmålet om det legges godt til rette for at man kan knytte kontakter i arbeidslivet, og rundt 45 prosent svarte tilsvarende på spørsmålet om representanter fra arbeidslivet bidrar godt i undervisningen, prosjektarbeid og lignende. Blant studentene innen kreative fag svarte et overveldende flertall at de har ambisjoner om å jobbe profesjonelt med kreative fag etter endt utdanning. Kun 45 prosent ga høy verdi på spørsmålet om studiet forbereder studenten på frilansarbeid etter endt utdanning.

Tabell 5.15 viser gjennomsnittsverdiene på spørsmålene i 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Spørsmålene som kun ble gitt til de kreative fagskolestudentene, ble ikke brukt til å beregne indeksverdien for batteriet og vises derfor under indeksen i tabellen.

Tabell 5.15: Arbeidslivstilknytning. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor enig er du i følgende påstander:	2019	2020	N	sd
Jeg får kompetanse som er viktig i arbeidslivet	4,3	4,3	5 994	1,0
Jeg får kompetanse som gjør at jeg kan gå rett ut i arbeidslivet uten ytterligere utdanning	3,9	3,8	5 459	1,2
Jeg får god informasjon om hvordan min kompetanse kan brukes i arbeidslivet	3,6	3,7	5 924	1,2
Det legges godt til rette for at jeg kan knytte kontakter i arbeidslivet	3,1	3,1	5 324	1,3
Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.	3,2	3,2	5 062	1,4
Arbeidslivstilknytning – indeks	3,7	3,6	6 089	1,0
Jeg har ambisjoner om å jobbe profesjonelt med kreative fag etter endt fagskoleutdanning	4,5	4,4	635	0,9
I studiet blir jeg forberedt på å drive selvstendig næringsvirksomhet / freelancevirksomhet	3,2	3,3	629	1,3

Svarene viser at studentene i stor grad er enige i at studiet de går på gir kompetanse som er viktig i arbeidslivet, men i noe grad at informasjonen om hvordan kompetansen kan brukes i arbeidslivet. Studentene er i mindre grad enige i at det legges godt til rette for å knytte kontakter i arbeidslivet, og at representanter fra arbeidslivet bidrar godt i undervisningen. Indeksverdien er beregnet av de fem første spørsmålene for alle studentene. Det er ingen vesentlige endringer i snittverdier mellom 2019 og 2020.

I tabell 5.16 vises gjennomsnittsverdiene for indeksen Arbeidslivstilknytning, fordelt på utdanningskategori i 2019 og 2020. Her er det forholdsvis stor variasjon på tvers av utdanningskategoriene, med en forskjell i snittscore på 0,8 mellom laveste (tekniske fag – 3,3) og høyeste kategori (helse og velferdsfag – 4,1). De andre kategoriene varierer mellom 3,5 og 3,9. Det er ingen betydelig endring i scorene mellom 2019 og 2020.

Tabell 5.16: Arbeidslivstilknytning – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,1	3,9
Helse og velferd	4,1	4,1
Kreativ	3,6	3,6
Samferdsel	3,4	3,5
Teknisk	3,4	3,3
ØkAdm	3,7	3,7

I fjor undersøkte vi om årsaken til den lave snittverdien på tekniske fag på de to spørsmålene om kontakt med arbeidslivet i utdanningen kan ha noe å gjøre med at kontakten med arbeidslivet i tekniske fag først og fremst skjer gjennom hovedprosjektet i siste studiesemester. Vi fant at dette ikke så ut til å ha noe å si, da studentene svarte ganske likt på spørsmålene uavhengig av hvilket semester de var på.

Resultatene på de to spørsmålene fikk mye oppmerksomhet etter lansering i fjor høst. I vinter gjennomførte vi derfor en oppfølgende undersøkelse, blant annet for å se om vi kunne forklare de relativt sett lave scorene på de to spørsmålene om kontakt med arbeidslivet. Noen av resultatene herfra ble presentert i Tilstandsrapporten for høyere yrkesfaglig utdanning i juni 2020. Her fant vi blant annet at det var stor variasjon i hvorvidt studentene inkluderte egen arbeidsgiver i svarene sine eller ikke. De som inkluderte egen arbeidsgiver, var i større grad enige med påstandene i de to kontaktspørsmålene. I og med at studenter i helsefag skilte seg ut med høyere andel som inkluderte egen arbeidsgiver, vil dette kunne være noe av forklaringen på hvorfor helsefagstudentene er mer enige disse to påstandene enn andre studenter. Blant innspillene vi fikk etter lansering i fjor var at kontakt med andre arbeidsgiver enn sin egen ikke nødvendigvis var viktig for studenter som var i relevant jobb ved siden av utdanningen. Når vi likevel spurte studentene, som var i relevant arbeid ved siden av utdanningen, om kontakt med andre arbeidsgivere var viktig for utdanningskvaliteten, uttrykte 80 % at de var enige (kategori 4 eller 5 på en skala fra 1–5) i denne påstanden. Dette tyder på at studentene i hvert fall opplever det som viktig at fagskolene legger til rette for kontakt mellom studenter og arbeidslivet. En endelig rapport med resultater fra oppfølgingsundersøkelsen blir lagt fram senere i høst eller tidlig neste år.

5.9 Vurderingsformer

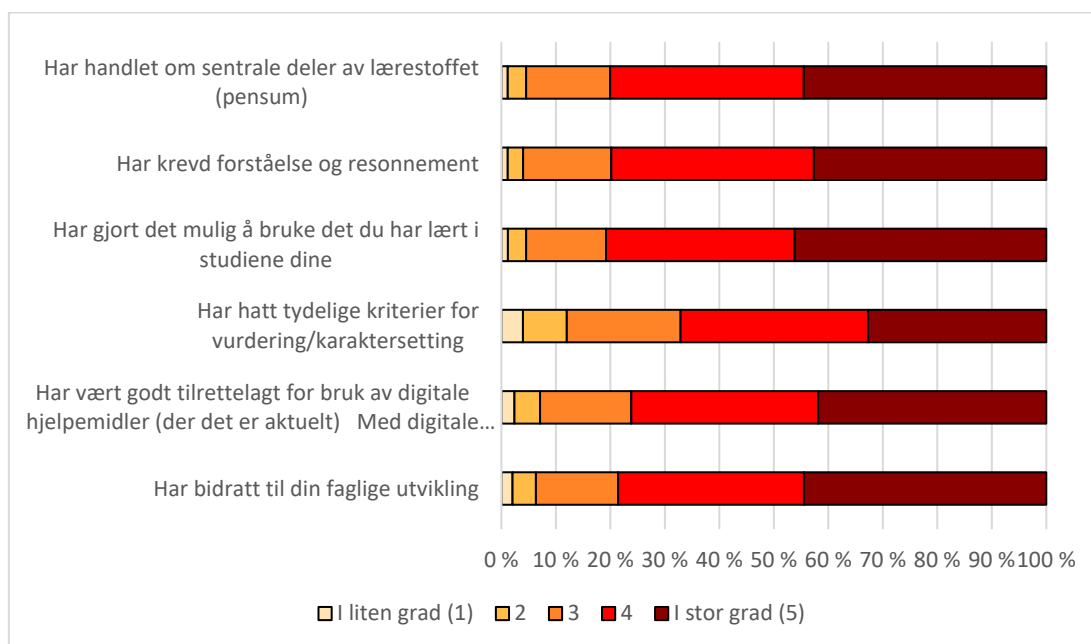
Med spørsmålene i dette batteriet tar vi sikte på å måle hvordan studentene vurderer ulike aspekter ved eksamen og andre vurderingsformer på studiet. Det ble ikke gjort endringer i spørsmålsbatteriet i 2020.

Studentene fikk 6 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad mener du at eksamen, innleveringer og andre vurderingsformer hittil i studiet ditt»:

- Har handlet om sentrale deler av lærestoffet (pensum)
- Har krevd forståelse og resonnement
- Har gjort det mulig å bruke det du har lært i studiene dine

- Har hatt tydelige kriterier for vurdering/karaktersetting
- Har vært godt tilrettelagt for bruk av digitale hjelpemidler (der det er aktuelt)
- Har bidratt til din faglige utvikling

Figur 5.12 viser svarfordelingen for spørsmålene om vurderingsformer. Respondentene kunne svare på en skala fra 1–5, der 1 indikerer «i liten grad» og 5 indikerer «i stor grad». I tillegg kunne de svare «vet ikke/ikke relevant». Andelen som svarer «vet ikke/ikke relevant» er forholdsvis lav for de fleste spørsmålene, mellom 2 og 4 prosent. Unntaket er spørsmålet om tilrettelegging for bruk av digitale hjelpemidler, som har en «vet ikke»-andel på ca. 10 prosent.

Figur 5.12: Vurderingsformer, svarfordeling.

Vi ser at omtrent 75–80 prosent svarte 4 eller 5 på alle spørsmålene bortsett fra spørsmålet om eksamener og vurderingsformer har hatt tydelige kriterier for vurdering – her er tilsvarende andel rett under 70 prosent. Alt i alt er imidlertid hovedinntrykket at studentene er positive til de forskjellige aspektene ved vurdering.

Tabell 5.17 viser gjennomsnittsverdiene for spørsmålene i batteriet for 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Snittverdiene for spørsmålene i dette batteriet er generelt høye, og indeksen er blant de med høyest snittverdi i undersøkelsen. I 2020 hadde kun spørsmålet om det har vært tydelige kriterier for vurdering snittverdi under 4,1, med en verdi på 3,8.

Tabell 5.17: Vurderingsformer. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad mener du at eksamen, innleveringer og andre vurderingsformer hittil i studiet ditt:	2019	2020	N	sd
Har handlet om sentrale deler av lærestoffet (pensum)	4,2	4,2	5 829	0,9
Har krevd forståelse og resonnement	4,2	4,2	5 782	0,9
Har gjort det mulig å bruke det du har lært i studiene dine	4,2	4,2	5 872	0,9
Har hatt tydelige kriterier for vurdering/karaktersetting	3,8	3,8	5 753	1,1
Har vært godt tilrettelagt for bruk av digitale hjelpemidler (der det er aktuelt)	4,0	4,1	5 430	1,0
Har bidratt til din faglige utvikling	4,2	4,1	5 896	1,0
Vurderingsformer - indeks	4,1	4,2	5 952	0,9

Tabell 5.18 viser gjennomsnittsverdiene for indeksen Vurderingsformer i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategorier. Som tidligere ser vi også her en del variasjon på tvers av utdanningskategoriene i 2020, men variasjonen er noe mindre enn det er for flertallet av de andre indeksene. Igjen ser vi helse- og velferdsfagene (4,5) på topp og tekniske fag i bunn (3,9). Ingen av indeksverdiene kan imidlertid sies å være lave. Det er heller ingen nevneverdige endringer i indeksverdiene mellom 2019 og 2020.

Tabell 5.18: Vurderingsformer – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,4	4,2
Helse og velferd	4,5	4,5
Kreativ	4,3	4,2
Samferdsel	3,9	4,0
Teknisk	3,9	3,9
ØkAdm	4,2	4,3

5.10 Forventninger fra lærerne

Spørsmålene i dette batteriet tar sikte på å måle hvilke forventninger studentene opplever at lærerne stiller til dem. Det ble ikke gjort endringer i spørsmålsbatteriet i 2020.

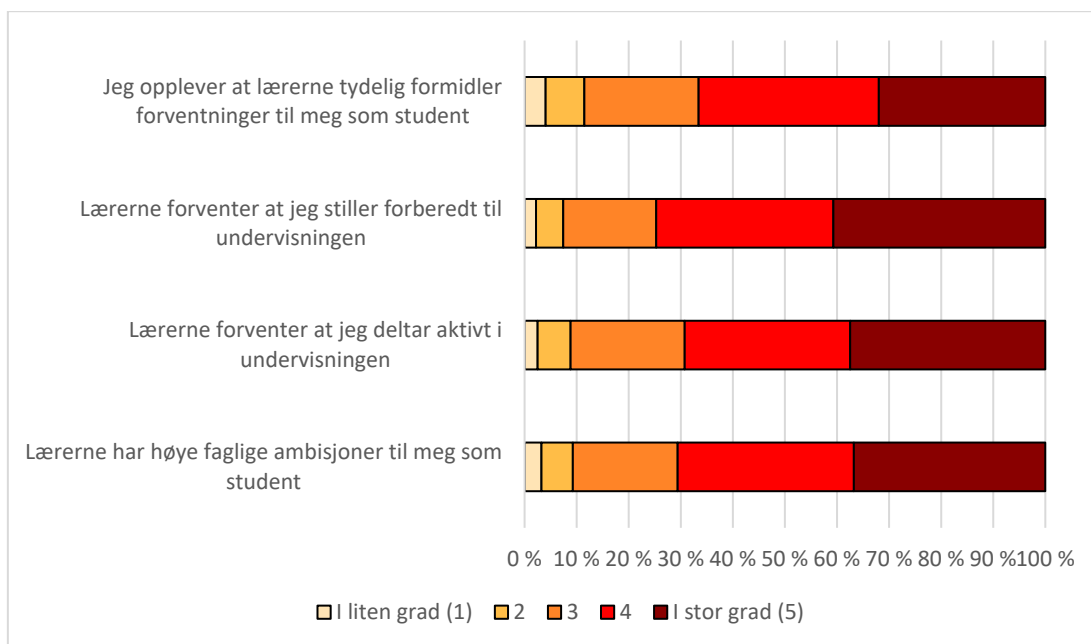
Studentene fikk 4 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene»:

- Jeg opplever at lærerne tydelig formidler forventninger til meg som student
- Lærerne forventer at jeg stiller forberedt til undervisningen
- Lærerne forventer at jeg deltar aktivt i undervisningen
- Lærerne har høye faglige ambisjoner til meg som student

I figur 5.13 vises svarfordelingen for spørsmålsbatteriet. Studentene kunne svare på en skala fra 1–5, der 1 indikerer «i liten grad» og 5 indikerer «i stor grad». I tillegg kunne de svare «vet ikke/ikke relevant».

Vi ser også her at svarfordelingene på enkeltspørsmålene er forholdsvis like. Spørsmålet om lærerne tydelig formidler forventninger har færrest 4- og 5-svar, mens spørsmålet om

lærerne forventer at man stiller forberedt til undervisningen har flest. Andelen som svarer «vet ikke/ikke relevant» er, med unntak av det første spørsmålet, noe høyere enn vi ser ellers i undersøkelsen. Rundt 7 prosent svarte «vet ikke» på spørsmålene om lærerne forventer at man stiller forberedt til og deltar aktivt i undervisningen. Spørsmålet om lærernes faglige ambisjoner for studentene har en «vet ikke»-andel på ca. 9 prosent. Dette kan henge sammen med at vi i første spørsmål spør direkte om studentens egen opplevelse, mens dette er implisitt i de følgende spørsmålene der vi ber dem svare på vegne av undervisernes forventninger og ambisjoner.

Figur 5.13: Forventninger, svarfordeling.

Tabell 5.19 viser gjennomsnittsverdiene for hvert spørsmål i batteriet for 2019 og 2020. Respondentene oppgir at de i stor grad er enige i at lærerne forventer at studentene stiller forberedt og er aktive i undervisningen, og at de har høye faglige ambisjoner på vegne av studentene. De opplever i noe mindre grad at lærerne formidler forventningene tydelig, men scoren her er heller ikke spesielt lav. Det er ingen større endringer i snittscorer mellom 2019 og 2020.

Tabell 5.19: Forventninger fra lærerne. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:	2019	2020	N	sd
Jeg opplever at lærerne tydelig formidler forventninger til meg som student	3,8	3,8	5 824	1,1
Lærerne forventer at jeg stiller forberedt til undervisningen	4,0	4,1	5 564	1,0
Lærerne forventer at jeg deltar aktivt i undervisningen	3,9	4,0	5 538	1,0
Lærerne har høye faglige ambisjoner til meg som student	3,9	3,9	5 411	1,0
Forventninger - indeks	3,9	3,9	5 901	0,9

I tabell 5.20 vises gjennomsnittsverdiene for indeksen Forventninger i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategori. Tekniske fag er den eneste kategorien som skiller seg ut med en relativt beskjeden snittscore – de resterende kategoriene ligger mellom 3,9 og 4,2, med helse- og velferdsfag på topp. For tekniske fag er det i hovedsak spørsmål 1, 3 og 4 som bidrar til å trekke ned snittscoren. Studentene i disse fagene opplever derfor at det forventes at de stiller forberedt til undervisningen, men flere av fagskolene som tilbyr tekniske fag kan sannsynligvis bli bedre på å tydeliggjøre forventningene til studentene og i større grad både forvente og legge opp til aktiv deltakelse i undervisningen. Med unntak av samferdselsfagene er det ingen nevneverdig endring i scorene fra 2019. Samferdsel øker imidlertid med 0,2, og på enkeltspørsmålene ser vi at økningen gjelder på alle spørsmålene, men særlig spørsmål 2, 3 og 4.

Tabell 5.20: Forventninger – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	4,2	4,2
Helse og velferd	4,3	4,2
Kreativ	4,1	4,1
Samferdsel	3,8	4,0
Teknisk	3,6	3,6
ØkAdm	3,8	3,9

5.11 Bruk av digitale verktøy

Spørsmål om bruk av digitale verktøy ble lagt inn i Studiebarometeret for fagskolestudenter i 2019. Det ble ikke gjort endringer i spørsmålsbatteriet i 2020.

Over spørsmålene i spørreskjemaet ligger det en tekst som forklarer hva vi legger i begrepet digitale verktøy: «Med digitale verktøy mener vi for eksempel:»

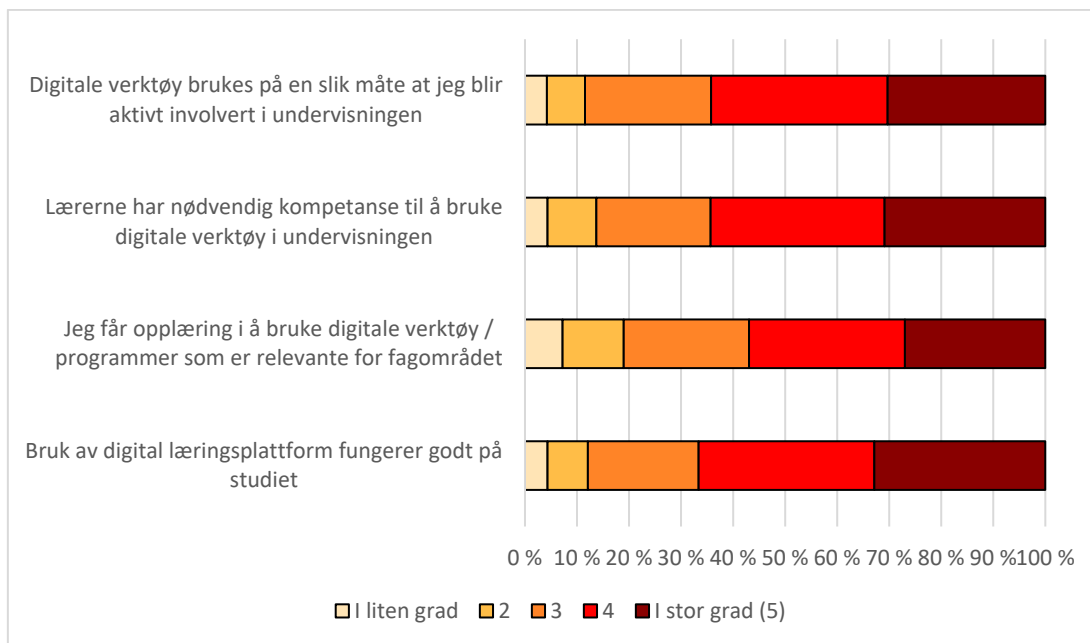
- Digitale læringsplattformer (itslearning, Fronter, Canvas, Blackboard etc.)
- Programvare (Excel, Stata, MatLab, Photoshop, annen fagspesifikk programvare etc.)
- Sosiale medier (Forum, Facebook, etc.)
- Nettbaserte verktøy og medier (Youtube, Kahoot, Google Drive, etc.)
- Videooptak, streaming, podcast, etc.

Studentene fikk 4 spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad opplever du følgende»:

- Digitale verktøy brukes på en slik måte at jeg blir aktivt involvert i undervisningen
- Lærerne har nødvendig kompetanse til å bruke digitale verktøy i undervisningen
- Jeg får opplæring i å bruke digitale verktøy / programmer som er relevante for fagområdet
- Bruk av digital læringsplattform fungerer godt på studiet

Merk at spørsmålene dekker tre ulike sider ved bruk av digitale verktøy: Bruk i undervisningen (spørsmål 1 og 2), opplæring (spørsmål 3) og administrativ bruk (spørsmål 4). Det siste spørsmålet om læringsplattform kan også sies å dekke en faglig dimensjon, da faglærere gjerne bruker læringsplattformen til å kommunisere rundt faget. I figur 5.14 vises

svarfordelingen for spørsmålsbatteriet. Studentene kunne svare på en skala fra 1–5, der 1 indikerer «i liten grad» og 5 indikerer «i stor grad». I tillegg kunne de svare «vet ikke/ikke relevant». Andelen som svarer «vet ikke/ikke relevant» er moderat høy sammenlignet med de andre spørsmålene i undersøkelsen. Spørsmålet om bruk av digital læringsplattform har lavest andel, rundt 3,5 prosent, mens spørsmålet om man får opplæring i fagrelevante digitale verktøy har høyest andel på rundt 7 prosent.

Figur 5.14: Bruk av digitale verktøy, svarfordeling.

Svarfordelingen viser at rundt 65 prosent av respondentene svarer positivt (kategori 4 eller 5) på de to første og det siste spørsmålet. Litt under 60 prosent svarer positivt på spørsmålet om de får opplæring i å bruke fagrelevante digitale verktøy – det er også verdt å nevne at omtrent 20 prosent svarer negativt (kategori 1 eller 2) på dette spørsmålet. Sammen med den noe høyere «vet ikke»-andelen for spørsmålet kan dette indikere at en del studenter enten ikke opplever å få opplæring i relevante digitale verktøy eller ikke opplever dette som relevant for studiet sitt.

Tabell 5.21: Bruk av digitale verktøy. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad opplever du følgende:	2019	2020	N	sd
Digitale verktøy brukes på en slik måte at jeg blir aktivt involvert i undervisningen	3,7	3,8	5 614	1,1
Lærerne har nødvendig kompetanse til å bruke digitale verktøy i undervisningen	3,7	3,8	5 651	1,1
Jeg får opplæring i å bruke digitale verktøy / programmer som er relevante for fagområdet	3,5	3,6	5 503	1,2
Bruk av digital læringsplattform fungerer godt på studiet	3,8	3,8	5 742	1,1
Bruk av digitale verktøy - indeks	3,7	3,7	5 861	1,0

Tabell 5.21 viser gjennomsnittsverdiene for hvert spørsmål i batteriet for 2019 og 2020. Antall svarende og standardavvik gjelder for årets resultater. Som indikert i svarfordeling, oppgir studentene at de i noe større grad opplever at digitale verktøy brukes på en måte som involverer dem i undervisningen, at lærerne har nødvendig kompetanse og at digitale læringsplattformer fungerer godt, enn at de får opplæring i relevante verktøy. Indeksverdien for batteriet er moderat i Studiebarometer-sammenheng, verken svært høy eller svært lav. Det er ingen større endringer i snittscorer mellom 2019 og 2020.

I tabell 5.22 vises gjennomsnittsverdiene for indeksen Bruk av digitale verktøy i 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategori. I 2020 skiller samferdsels- og tekniske fag seg ut med lavere snitt på henholdsvis 3,6 og 3,5, mens helse har høyest snitt med 4,0. Det er verdt å nevne at både helse- og velferdsfag, økonomi- og administrasjonsfag og kreative fag har høyere snittscorer på indeksen enn gjennomsnittet for alle respondentene samlet. Det er altså samferdselsfag og tekniske fag som i hovedsak trekker snittet ned på overordnet nivå. Vi ser også en økning i gjennomsnittsverdiene for flere av utdanningskategoriene fra året før, særlig for helse og velferd, samferdsel og økonomi og administrasjon. For helse og velferd er det hovedsakelig spørsmålene om bruk av digitale verktøy i undervisningen og opplæring i bruk av relevante programmer som står for økningen, mens i utdanningene innenfor samferdsel og økonomi og administrasjon ser vi en markant økning i samtlige spørsmål. Det kan ikke utelukkes at overgangen til nettundervisning under koronapandemien kan ha bidratt til endringene i gjennomsnittscorene på spørsmålene om bruk av digitale verktøy. Dersom dette er tilfellet, er det grunn til å tro at denne overgangen har fungert forholdsvis godt.

Tabell 5.22: Bruk av digitale verktøy – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	2019	2020
Annet	3,5	3,8
Helse og velferd	3,8	4,0
Kreativ	3,8	3,8
Samferdsel	3,3	3,6
Teknisk	3,4	3,5
ØkAdm	3,7	3,9

5.12 Tidsbruk

I tabell 5.23 vises studentenes rapporterte tidsbruk på henholdsvis organiserte læringsaktiviteter, egenstudier og betalt arbeid. Heltids- og deltidsstudenter har svært ulik fordeling av tidsbruken sin og siden over halvparten av fagskolestudentene er deltidsstudenter (cirka 61 prosent), er det hensiktsmessig se å nærmere på tidsbruk både blant heltids- og deltidsstudenter. Tabellen viser tidsbruk for heltids- og deltidsstudenter hver for seg i perioden 2018–20. Merk at vi ikke skiller deltidsstudentene med ulik forventet progresjon. Noen studerer deltid på 50 prosent, andre på 75 prosent og andre igjen på 33 prosent eller har annen progresjon. I og med at «betalt arbeid» er med som en kategori her, vil totaltallene kunne gi et godt bilde på den totale arbeidsbelastningen for deltidsstudenter.

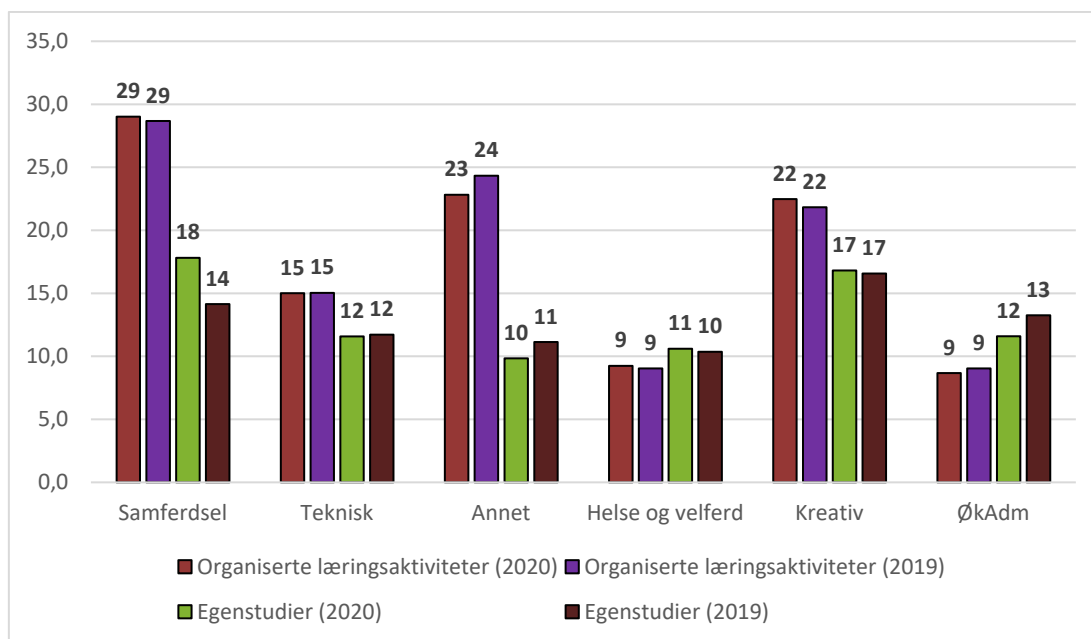
Tabell 5.23: Gjennomsnittlig rapportert tidsbruk, fordelt på heltid- og deltidsstudenter 2018–20.

	Heltid 2018	Heltid 2019	Heltid 2020	Deltid 2018	Deltid 2019	Deltid 2020
<i>Organiserte læringsaktiviteter</i>	25,2	24,8	25,2	9,4	8,4	8,4
<i>Egenstudier</i>	13,1	13,9	15,4	11,1	10,3	10,4
<i>Total tidsbruk - studier</i>	38,3	38,7	40,6	20,5	18,7	18,9
<i>Betalt arbeid</i>	5,4	5,1	6,7	28	28,1	30,6
<i>Total tidsbruk – studier og arbeid</i>	43,7	43,8	47,3	48,5	46,8	49,5

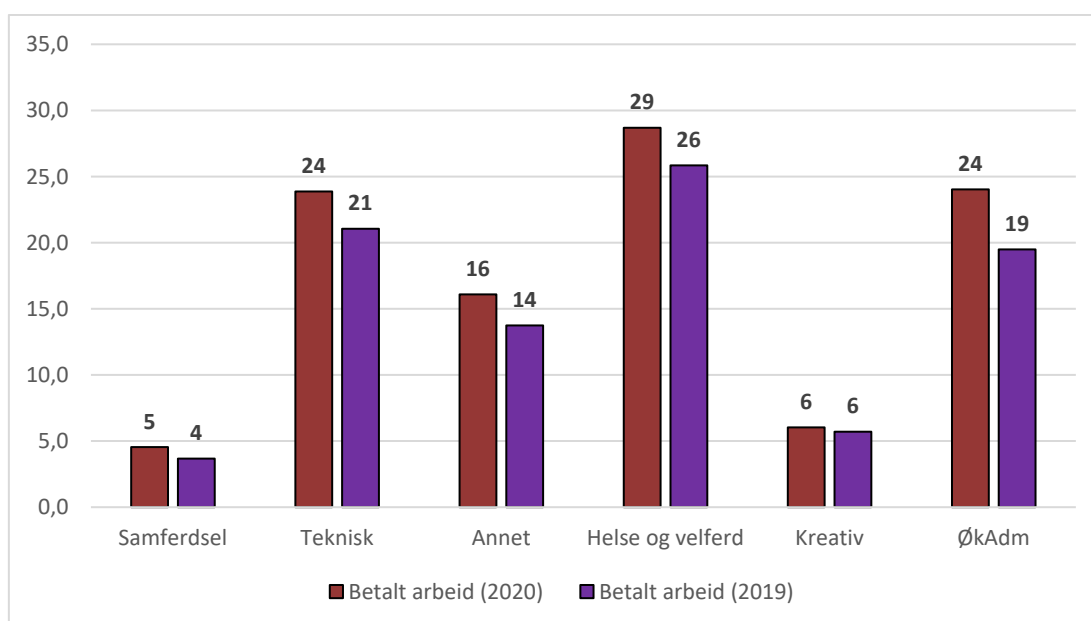
Heltidsstudenter i 2020 rapporterer at de i snitt bruker 40,6 timer på studiet og 6,7 timer på betalt arbeid i en vanlig studieuke. Mesteparten av tiden går til organiserte læringsaktiviteter (25,2 timer). Deltidsstudentene rapporterer naturlig nok et betraktelig høyere tidsbruk på betalt arbeid (30,6 timer). I snitt bruker disse studentene 18,9 timer på studiet – her er imidlertid fordelingen mellom organiserte læringsaktiviteter og egenstudier noenlunde likt, med noe mer rapportert tidsbruk på egenstudier. Det er verdt å merke seg den høye totalbelastningen på studentene. Både heltids- og deltidsstudenter bruker mer tid på studiene og betalt arbeid til sammen enn det som regnes som en normal arbeidsuke. Total tidsbruk, inkludert betalt arbeid, er på 47,3 timer blant heltidsstudentene og på 49,5 timer blant deltidsstudentene. For deltidsstudentene innebærer dette litt over en ekstra arbeidsdag i snitt per uke, sammenliknet med en normalarbeidsuke. Det er også verdt å merke seg at totalt rapportert tidsbruk i 2020 er noe høyere enn i de foregående årene. Heltidsstudentene rapporterer høyere tidsbruk for både organiserte læringsaktiviteter, egenstudier og betalt arbeid, mens deltidsstudentene rapporterer høyere tidsbruk først og fremst på betalt arbeid.

Figur 5.15 viser gjennomsnittlig rapportert tidsbruk på henholdsvis organiserte læringsaktiviteter og egenstudier i både 2019 og 2020, fordelt på utdanningskategori. Figur 5.16 viser tilsvarende, men for betalt arbeid. Merk at vi her ikke skiller mellom heltids- og deltidsstudenter. Totalbelastningen for studentene kommer likevel godt frem, siden betalt arbeid er tatt med i figuren.

Forskjeller i fordelingen mellom betalt arbeid og de andre aktivitetene kommer i all hovedsak av fordelingen av studenter på heltids- og deltidsutdanninger i de ulike utdanningskategoriene. Utdanningskategoriene er derfor sortert etter hvor mye tid studentene oppgir at de bruker på betalt arbeid. Det er imidlertid også andre forskjeller mellom utdanningskategoriene. For eksempel ser vi at studentene i samferdselsfagene rapporterer at de bruker en svært stor andel av studietiden sin på organiserte læringsaktiviteter, mens fordelingen av tid mellom organiserte læringsaktiviteter og egenstudier er jevnere for de andre kategoriene (med unntak av «annet»). Det er også noe variasjon når det gjelder total arbeidstid mellom utdanningskategoriene. Her har økonomi- og administrasjonsfag den lavest rapporterte arbeidstiden (44,3 timer), mens samferdselsfagene har den høyeste (51,3 timer).

Figur 5.15: Tidsbruk i timer (gjennomsnitt) brukt på studier, fordelt på utdanningskategori.

Figur 5.16: Tidsbruk i timer (gjennomsnitt) brukt på betalt arbeid, fordelt på utdanningskategori.

Vi ser hovedsakelig endringer fra 2019 til 2020 i rapportert tidsbruk på betalt arbeid. Her rapporterer studentene i samtlige utdanningskategorier økt tidsbruk, selv om økningen er mest markant i helse- og velferdsfag (opp ca. 3 timer) og økonomi- og administrasjonsfagene (opp ca. 4,5 timer). Tidsbruken på organiserte læringsaktiviteter og egenstudier holder seg forholdsvis stabil, med unntak av samferdselsfagene, der tidsbruk på egenstudier har økt markant i 2020. Koronapandemien kan være en mulig årsak til at vi ser disse endringene i studentenes rapporterte tidsbruk, særlig når det gjelder tidsbruk på betalt arbeid i helse- og velferdsfagene.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://www.nokut.no)